24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6442 — 17 ՄԱՐՏ 1907 — ՇԱԲԱԹ — 15 ՍԵՊԵԼԲ 1325 — 30 MARS 1907 — 24me année № 6442

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԴԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՍԵՐԸ ՄԵՐ ԿՐԱՑ

30 հատ 1 գրուշոց փուլ
1 մեծ.ի հաշուով կ'բնդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعبده غلطه · اره ولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐՈՒԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

"ԱՌՈՒԱԿԸ,,

«Առուակ»ը...

Մտածողներ գտնուին Թերեւս, այս վերնագիրը կարդացողներուն մէջ, թէ արդեօք բանաստեղծութիւն մը ընել պիտի փորձեմ, գարնան մասո: Բանաստեղծելու տարիքը չատոնց անցուցած եմ, աւա՛ղ, ու այս տարի ձմեռն ալ այնքան չատ առաջ անցաւ, վարդերու բացուելու եղանակին՝ դեռ ձիւնի երես ցցունելով մէջի, որ երիտասարդ բանաստեղծներն իսկ կը վարանին տաղերգելու: Բրոնիկա-գիրներուն առաջինը չեմ, ո՛չ ալ վերջինը պիտի ըլլամ, նիւթերու ընտրութեան առիւ վարանող: Եթէ Արեւագաղներն իրենց փայլուն չրջանին մէջ գտնուէին, կամ Հիւանդանոցի Նուագահանդէսին յայտագիրը հրատարակուած ըլլար, կամ գէթ Մնակեան թատերախումբը չարունակէր այսպէս իր ներկայացումները, աջէն ձախէն գրուելիք մը կը գտնուէր, նորութիւն մը կամ վերյիշում մը՝ հինէն-նորէն: Մեծ Պահքի առաջին չաբաթը իր միօրինակութեամբը կ'ողողէ դմեզ, օգոստոսի միապաղաղ արեւին պէս:

Կը նախընտրեմ, ուրեմն, Թատերական Բրոնիկ մը:

«Առուակ»ը, պարզապէս անունն է թատերախաղի մը որ վերջին օրերս ներկայացուեցաւ Բարիզի Վոտվիլ թատրոնի բեմին վրայ: Նիւթը այնքա՛ն նոր է, հիւսուածքը այնքա՛ն գեղեցիկ, և բարիզեան քննադատները այնքա՛ն հիացումով կը նկարագրեն Բիէր Ուօլֆի այս թատերախաղը, որ կ'արժէ Աբեւելքի ընթերցողներուն ներկայացնել դայն:

Բօլ Պրէհան երիտասարդ նկարիչ մըն է, արդէն իսկ համբաւաւոր, և քիչ մըն ալ կենցաղասէր. բայց համեղ բնաւորութեան տէր մէկը որ ճշմարիտ սիրոյ գոյութեան կը հաւատայ և ամէն ատեն որ յարաբերութիւն հաստատէ կնոջ մը հետ,— լաւագոյն դասակարգի, սաղնի կիներու հետ, որոնց նախամեծարութիւն կ'ընծայէ, — գորովաղեղ սրտով մը կը ներկայանայ: Իր արդի սիրուհին է, խաղին սկզբնաւորութեանը միջոցին, Տիկին Մատլէն Կրանվալ, անբասիր վարքի տէր էակ մը, բարեպաշտիկ ու գեղեցիկ, յարգուած ամէնէն. և եթէ անձնասիրութեան զոհ գացող չատ երիկ մարդիկ կան, խաբուողները քիչ են անոնց մէջ: Երիտասարդ նկարիչը կը խնդրէ «պարկեշտասուն» տիկին Կրանվալէն որ այլ եւս թողու զինքը. ու ան կը հեռանայ, անմեղ զոհի մը երեւոյթով, որ այդ դիրքին մէջ գտնուող կիներուն գերագոյն ապաւէնն է:

Այս բաժանումէն քիչ մը ատեն ետքը, Բօլ Պրէհան՝ իր մելամաղձութիւնը փարատելու համար՝ գիշեր մը ուշ ժամանակ դուրս կ'ելլէ, հանդիպած տեղը ժամանց մը փնտռելով. և դիպուածով կը մտնէ Մոնմարդրի գիշերային ճաշարաններէն մէկը որ լեցուն է ամէն տեսակ մարդերով ու կիներով. կ'ուտեն, կը խմեն, կ'երգեն, կը պուչտան: Հոն կը հանդիպի տարէց անձի մը, Պ. Էտուառ, որ այդ միջավայրին մտերիմն է և հոն յաճախող բոլոր աղջիկները կը ճանչնայ: Շողին և ծուխը մթագնած են այդ չքեղաշէն սրճարանին մթնոլորտը. ժպտուն դէմքերու տակ՝ ամբողջ կնոջական թշուառութիւններ են որ կը ծածկուին հոն. ցեխ, ապականութիւն, անկում:

Բարիզեան քննադատներն այն ապաւորութեան տակ են, խաղին երկրորդ ա-բարուածը պատկերացնող այդ գիշերային սրճարանի տեսարանին առիւ,—զոր ամբողջ Բարիզ պիտի երթայ տեսնելու և քիչ մընալ մտածկոտ կերպով դիտելու,— թէ բնաւ չափազանցուած չէ. բնական տիպարներ են, կ'ըսեն հոն բեմ հանուած աղջիկները, գիրուկ, խարտեաշ, անձնամատոյց, որոնք կը գինովնան ու յաճախորդները կը զբօսցնեն, մէկ գիշերը տասը ֆրանք վաստկելու համար, մինչ իրենց աղեկները՝ հինգ-վեց տարեկան՝ իրենց արդուզարդի խուցին մէկ անկիւնը ձգուած, փողատպէ կամ կը տառապին խեղդուկ հաղերով, կամ անսուղութենէ կը ծիւրին, իրենց մօրը դատարկ անկողնին մօտ: Հեղինակը, գրագէտի մարդասիրական զգացումով մը, այնպէս մը ներկայացուցած է իրական կեանքի այդ պատկերը, որ ուելի արդահատանք կ'ազդէ հանդիսատեսին քան նողկանք:

Այդ սրճարանին «գեղատիներուն» մէջ կը գտնուի աղջիկ մը, գունատ դէմքով՝ բայց սիրուն. այնչափ աղքատիկ կերպով հագուած է որ տեսնողը կը մտածէ թէ արդեօք մուրալո՞ւ եկած է հոն, մինչ իր ընկերուհիները պօռոտ արդուզարդեր կը կրեն: Պ. Էտուառ, այնտեղ, Բօլ Պրէհանին կը պատմէ այդ խեղճ աղջկան՝ Տընիզ Ֆիլէօռիի պատմութիւնը. գիշեր ցորեկ չարաչար աշխատելով կանացի հանդերձեղէններու պատրաստութեան յատուկ տան մը մէջ, դժուարաւ կը ճարէր իր հացը. օրական 2 ֆրանք կը ստանար. ապականուած աղջիկներ իր մնաւորիկ անցուդարձը դիտելով փողոցին մէջ, գլխէ հաներ էին զինքը. համոզեր էին թէ իր գեղեցկութեամբը կրնայ աւելի դրամ շահիլ. Տընիզ տեղի տուած էր: Եւ սակայն իր բնածին պարկեշտութիւնը և կեղծել չգիտնալը անյաջողութեան մատներ էին զինքը իր նոր «ասպարէզին» մէջ ուր աւելի չքաւոր է հիմակ քան կրուելի եղած ատենը:

Եւ հիմակ, հոն կը գտնուի, որովհետեւ երթալիք ուրիշ տեղ մը չունի: Դատաթ մը դարձիւրով նստած է սեղանի մը առջեւ. գինովին մէկը հեռը կ'իյնայ բերատորէն. Բօլ Պրէհան, գթոտ զգացումէ մը մղուած, կը բարկանայ, աղջկան պաշտպանութիւնը կը ստանձնէ ու մարդուն օձիքէն բռնելով՝ փողոց կը նետէ. եւ վերադառնալով, կը նստի աղջկան քովիկը, ու կը սկսին խօսակցիլ: Տընիզ «ինքզինքը ծանրէն չի ծախեր». երիտասարդ նըկարչին հարցումներուն պատասխանելով, կը խոստովանի թէ հոն եկած է քիչ մը դրամ ձեռք ձգելու համար. աղքատէ ու անօթի. և իր կեանքը կը պատմէ այնքան տխուր ու խոնարհ շեշտով մը, իրեն հրամցուած ցայդրնիրիքը կը ճաշակէ այնքան ախորժով, որ Պ. Պրէհան կը կարեկցի, կը հետաքրքրուի իրմով: Տընիզ յաւակնութիւն չունի վիպական արկածներ փնտռելու, իր գեղեցկութենէն օգտուելով: Երկուքն ալ կը խօսակցին պարզօրէն, մտերմօրէն. երիտասարդը՝ ճիշդ ինչպէս որ է՝ անցորդ մը, և աղջիկն ալ, նոյնպէս, որ և է անցորդի մը հետեւելու սրամադիր. և սակայն իրենց սրտին մէջ վայրկենապէս ծնունդ կ'առնէ գորովալիր զգացում մը որ տգեղ բան մը չունի, և ընդհակառակը շատ ազուոր յարաբերութիւն մը կրնայ ծնունդ տալ: Մեկնելու պահերնուն, Տընիզ Ֆիլէօռի կը մերժէ ընկերանալ Բօլ Պրէհանի. ո՛չ, իր հացը ճարելու համար փոյթը չպիտի ընէր ընկերանալ ուրիշ որ և է երիկ մարդու մը, բայց ո՛չ իր նոր բարեկամին զոր այլապէս կը յարգէ. միայն, կը խոստանայ, յաջորդ օրը երթալ անոր աշխատանոցը, իբր մօտիկ ծառայելու համար, ինչպէս հրաւիրած էր զինքը երիտասարդ նկարիչը.—«Ի տեսութի՛ւն, պարո՛ն».—«Ի տեսութի՛ւն, աղջիկս»: Ու կը բաժնուին իրարմէ:

Երրորդ և վերջին արարուածը կը փոխադրէ հանդիսականները Նօրմանտոյ ծովեզերքը, գիւղական օթեւի մը մէջ, ուր օդափոխութեան եկած են Բօլ Պրէհան և Տընիզ Ֆիլէօռի՝ Պ. և Տիկին Պրէհան անունով,—գիշերային սրճարանին մէջ իրենց հանդիպումէն քանի մը ամիս ետքը, որ ճշմարիտ սիրոյ կապ մը ստեղծած է իրենց միջեւ. հոն է նաեւ Պ. Էտուառ, նկարչին մտերիմը դարձած այլեւս:

Այս մարդը սիրահարներուն խորհրդատուի դեր մը ստանձնած է. իր երիտասարդութեան ատենը, կանոնաւոր կեանք մը անցընելով, այնքան սիրային դառնութիւններ և յուսախաբութիւններ կրած է որ հիմայ հասուն տարիքին մէջ՝ անկանոն կեանք վարող կիները պաշտպանելուն մէջ գտնել կը կարծէ պարկեշտութիւնը: Իր խօսակցութիւնները համով հոտով են և բարեվեան այդ դասական ու ժամանակակից տիպարը զուարթութիւն կը սփռէ շուրջը: Միեւնոյն ծովեզերեայ օթեւը իջեւանած են նաեւ աղնուատոհմ պառաւ կին մը, Տիկին Թրէվու, և իր թոռը Ժէռմէն, ատենովեց տարեկան չնորհալի աղջիկ մը. ատոնք, ինչպէս կը պատմի գիւղաղնացութեան եղանակին, չուտով բարեկամացած են նկարչին ու Տընիզի որ ինքզինքը իբր Տիկին Պռէհան ներկայացուցած է և իր նոր կեանքին մէջ այնքան երջանկութիւն գտած որ ճշմարտապէս և ծայրայեղօրէն պարկեշտ կնոջ մը դարձած է: Ժէռմէն իր ժամանակին մեծագոյն մասը Տընիզի հետ կ'անցուցնէ: Օրին մէկը, Պ. Էտուառ անգաղտնապահութիւնը կ'ունենայ Ժէռմէնի մեծ մօրը յայտնելու իրենց նորընտաց բարեկամին ու բարեկամուհիին ամուսնացած չըլլալը: Բարեհոգիի պառաւը կը պատասխանէ թէ ինք ամէն բան գուշակած է և եթէ թոյլ կուտայ որ իր թոռը մտերմաբար սեսակցի այդ մանկամարդ կնոջ հետ, պատճառն այն է որ Տընիզի պարկեշտ կին մը ըլլալուն համոզուած է անկեղծապէս: Եւ իրաւ ալ Տընիզ այնքան երախտապարտ է զինքը ազատած կեանքէ մը փրկող անձին հանդէպ, այնքան կը պաշտէ դայն, այնքան երջանիկ է անով, որ մաքուր արարած մը դարձած է և պզտիկ աղջկան մը պէս կը խաղայ, կը զբօսնու Ժէռմէնին հետ, իրենց դաշտային պտոյտներու միջոցին:

Մինչ այս մինչ այն, պանդոկապետը, — իր անչուք օթեւին ռէֆլամ ըլլալու համար, — Բարիզեան թերթերուն մէջ ծանուցում մը հրատարակել տուած ըլլալով թէ նշանաւոր նկարիչ Բօլ Պրէհան իր օթեւը իջեւանած է օդափոխութեան համար, արուեստագէտին Բարիզցի քանի մը բարեկամները իրենց կիներով կամ հոմանուհիներով քըմահաճոյքը կ'ունենան Նորմանտոյ այս ծովեզերքը գալ քանի մը օր անցուցնելու համար. ատոնց մէջ կը գտնուին Տիկին Էլլէն Տըվիլիէ և ամուսինը որ, ինչպէս կը յիշէք, չահամոլ ու գռեհիկ դերասանուհիի մը հետ կը խաբէ իր կինը. և Պ. Պրիէ, այն երիտասարդը որ Պրէհանի յաջորդած էր,— ինչպէս տեսնուեցաւ առաջին արարուածին մէջ, — անոր ձեռքէն խլելով... աչխարհիկ ու պարկեշտասուն Տիկին Մատլէն Կրանվալը:

Այս երկու պարոնները հոն տեսնելով Տընիզ Ֆիլէօռին «կը գայթակղին» և Բօլ Պրէհանի երեսին կուտան թէ իրեն չէր վայլեր կենակցիլ աղջկան մը հետ որ դեռ քանի մը ամիս առաջ իր գիշերները սրճարանի մը մէջ կ'անցուներ: Նկարիչը, իր բուռն սէրէն մղուած չի քաշուիր ըսելու ատոնց երեսին, թէ բուն իսկ մեղադրելի կիները անոնք են որոնց հետ յարաբերութեան մէջ են իրենք: Իրաւ է թէ ինք առուակին մէջէն գտած է Տընիզը. բայց առուակին մէջ, ուր ամէն տեսակ աղտեղութիւններ կը թափին, մաքուր բաներ ալ կը գտնուին. «թարմ կաղայ» ծաղիկներ» կը բուսնին անոր եզերքը, թէեւ աղտոտ ջուրով ոռոգուած ու հաղուագիւտ, և մարդ կրնայ երջանկութիւնը, գեղեցկութիւնն ու սէրը քաղել նոյն իսկ առուակին մէջ:

Սա՛ «Առուակը»—աչխարհիկ կեանքի սիրոյին առամ մը՝ հոլուերդական վերջաւորութեամբ:

ԴԱՄՈՒՐ

Յ. Դ.— Եթէ Շաբաթական Բրոնիկն ալ իր «Վերջին ժամ»ը ունենար, թղթաբերին պէս, պէտք էր որ յօդուածս չարունակէի, մնացեալ մասը նուիրելու համար յիշատակին Համբարձումի եֆ. Ալաճաճեանի, մեր երիցագոյն պաշտօնակցին ու յարգելի բարեկամին, որուն մահուան գոյժը հասաւ այն վայրկենին, ուր վերջակետը կը դնէի «Առուակ»ին: Բայց անհրաժշտակ պիտի գար, կը խորհիմ, թատերական ատակի «անբարիշտ» նիւթի մը բերել կցել յուշագրութիւնը կամ ուրուագիծը Փուանջի արտօնատիրոջ որուն լուրջ բնաւորութիւնը և բարոյական խիստ սկզբունքները ծանօթ էին մեզի, թէ՛ իր անձնական տեսակցութիւններէն և թէ՛ իր թերթին մէջ յարատեւօրէն հետեւած ուղղութենէն որոնցմով յարգանք կ'ազդէր ամէնուս: Իր կեանքը պարկեշտութեան մարմնաւորումը եղած էր համակ, ու արխուր հակադրութիւն մը պիտի ըլլար անոր նուիրուելիք տողեր խառնել այս գրուածքին:

Ուրեմն՝ իր մասին՝ յաջորդով:

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆ

ԶՈՒԱՐԹ ՆՕԹԵՐ

ԵՐԱՏՆԵՐ ԻՆԴԱՀԱՆԳԻՍ

Միրելի դաւակ՝ կավռո՛շ,

Նէրէ՛ որ ըսեմ քեզի թէ դուն ապուշին մեծն ես:

Հիմա որ հակցար ապուշ մը ըլլալդ՝ միտ դի՛ր խրատներուս, որոնք խելացութեան համան ցոյց պիտի տան քեզի, թէեւ անոնք ինծի ոնէ ճամբայ ցոյց չեն տուած. որովհետեւ, ըստած է որ՝ խրատ տուողը իր տուած խրատէն պէտք չէ օգտուի:

* * *

Մա՛նչս,

Դէպի քսանչինգդ կը մագլցիս կոր, մազերդ սկսան իրենց... տերեւաթափը, ակռաներդ իրենց հրաժեշտի երգը երգեցին արդէն, և դեռ դուն բնաւ մարդ ըլլալու միտք չունիս: — Թո՛ւռ քեզի:

Քիչ մը խելքդ գլուխդ ժողվէ՛, ա՛լ պէտք չես. և գիշերները առտուան դէմ մի քնանար, եթէ կ'ուզես հարիւր յիսուն տարի ապրիլ:

Մի՛ հաւատար այն կիսկիներու խօսքերուն, որոնք կ'երդուընցնան թէ աչխարհիս երեսը քեզի չափ չիրին տղայ չեն տեսած, — Բոլորը սո՛ւտ է:

Շատ մի՛ մօտենար բաստրմայնի եւ բաստրմաճիներուն, եաքէն չա՛տ կը հոտիս:

Ա՛նչափ վրան-բաց բաներ մի՛ ըսեր գրածներուդ մէջ, եթէ կ'ուզես որ պատուաւոր մարդիկ ալ կարդան գրածներդ և չվարանին յօդուածդ տուն տանելու, հոգ չէ թէ իրենք հաղարամէկ վրանբացութիւն ըսեն կամ ընեն:

Այսօր կե՛ր, բայց մի՛ մոռնար մտածել թէ վաղը կամուրջը անցնելու համար տասնոց մը պէտք է:

Աֆրիկեդանին լանթէրնան առջիդ ձգած մի՛ պտրտիր. ամօ՛թ է քեզի: Դուն առջեւէն քալէ՛, թո՛ղ լանթէրնան ետեւէդ գայ:

Դիմացդ ելլող աղջկան կամ կնոջ մի՛ երդուընար թէ իրեն համար կը սատկիս կոր: Ասանկ լօլօներ կլլող չկայ:

Ցօդուածներուդ մէջ յարգէ Հայու կիսկիները, խոնարհէ՛ անոնց առջեւ, փառաբանէ՛ զանոնք, միշտ ի միտ ունենալով որ՝ յարգելի մայրիկդ ալ... Հայու կիսկի մըն է: — Ցօդուածներէդ դուրս՝ կրնաս ուզածդ ընել:

Մի՛ քաշկռտեր վարժարանները, մի՛ քաշկռտեր վարժուհիները, մի՛ քաշկռտեր թաղականները, մի՛ քաշկռտեր քիթիփիսա աղաները, մի՛ քաշկռտեր մեր գրողները, մի՛ քաշկռտեր մանաւանդ այն աւագ խմբագրապետները, որոնք պուտ մը արժանիք չունին և միմիայն ժողովուրդին ապուշութիւնը շահագործելով կ'ապրին:

Ուրիշին ինչքին, նշանածին, աղջկան կամ կնոջը աչք մի՛ նետեր:

Երբեք անկուտի կնիկ մը մի՛ առներ:

Վերջապէս, եթէ կ'ուզես, այս խրատները... մի՛ պահեր:

ՕՐԻՈՒԱ!

Բերայի մէջ երկու թատրոն կայ, — ինչպէս գիտէք:

(Այս բանը Թերեւս Զոնկուլտաքցիները չեն գիտեր, բայց Արեւելքի մէջ գրել սկսելով՝ Զոնկուլտաքցիներուն համար չէ՛ որ կը գրեմ:)

Եւ իմացա՞ք եղածը:

Բերայի երկու թատրոնները կարծես իրարմէ նախանձելով՝ միեւնոյն ատեն մէյմէկ իտալական օպերայի խումբեր բերել կուտան:

Այ թո՛ղ պարոն Բերացիները ապասն տեսնել, անընդհատաբար, այս գիշեր՝ հո՛ս «Այտա», վաղը գիշեր՝ հո՛ն «Այտա», այս գիշեր՝ հո՛ս «Ֆաուստ», վաղը գիշեր՝ հո՛ն «Ֆաուստ», այս գիշեր՝ հո՛ս «Թրավիատա», վաղը գիշեր՝ հո՛ն «Թրավիատա»...

Ատուած համբերութիւն չնորհէ ձեզի, ո՛ Բերացիներ, որպէս զի ամէն գիշեր, առանց քնանալու և առանց խոկալու, մտիկ ընէք նօթագրեալ և կանոնաւոր պռոչտուքները երկայնաքաղուկ «բրիմատոնա»ներու, գաճաճ «թէնօռ»ներու, նոճիաձեւ «պարիտոն»ներու, որոնք՝ չեմ հասկնար ինտո՛ր համբերութիւն կ'ունենան երեք ժամ չարունակ պռոչալու՝ առանց իրենց կոկորդին ալ խղճալու:

Մինչեւ հիմա իտալական օպերայի մէկ խումբ իսկ չէ կրցած չէնք-չնորհք տալիլ Բերայի մէջ, ուր մնաց երկուքը մէկանց:

Սակայն Տնօրէններուն քէյֆը ա՛յսպէս կ'ուզէ եղեր. թո՛ղ խեղճ դերասանները տուժեն:

Բերա՝ ամբողջ իր թատերասիրութիւնովը հանդերձ՝ չի կրնար երբեք կշտացընել միեւնոյն ատեն երկու օպերայի թատերախումբ:

Արդ, ո՞ր տրամաբանութիւնն է որ կրնայ յուսալ թէ՝ Բերայի թատերասէրներուն թիւը մէկէն ի մէկ եռապատկուած է, և ամէն մարդ անպատճառ գիշերները օրէրա մտիկ ընելու եռանդէն է վարակուած հոն:

Կը մաղթեմ՝ ի խորոց սրտի՝ որ Պ. Մասկիոիի և Պ. Գասթէլանօի օպերային իտալական խումբերը ամէն իրիկուն իրենց սրահները «լիք» ընեն, բայց խնդիր է որ իմ մաղթանքս քանի՛ փարա կ'ընէ:

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

ՄՍՐԼԵԱՆԻ ԵՒ ԻՐ ԳՕՆՍԷՌԻՆ ՎՐԱՅ

«Մեծ տաղանդ, վիրթիւօզ. Բակաները՝. Սառազա՛դ. Ի. դարու հրաչալիքներէն մէկը. Սկիւտարցի «Ֆէնօմէն»ը. հրաչալի. գերմարդկային. զարմանահրաչ. զմայլելի. Ջութակի անմահ մը. կեցցես. ապրէ՛. փա՛ռք համայնքին և երաժշտութեան:» — Յ. ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ:

«Ո՜հ, ինչ զարմանալի, ո՜հ, ինչ հրաշալի, ո՜հ, ինչ վարպետութիւն, ո՜հ, ինչ տաղանդ, ո՜հ, ինչ հրաղանութիւն, ո՜հ, ինչ ներդաշնութիւն, ո՜հ, ինչ վսեմութիւն:» — ՊԵՏԻԿ:

«Հիանալի, հրաչալի, աքանչելի:» — ԼՈՒՍԻՓԻՆԵԱՆ ԲԱՆԱԳՈՂ:

«Իմ ասիս տարաբաղդութիւնը կը սեսնեմ անոր երաժշտական կարողութեան մէջ և իմ ասս կը թերեմ անոր ջութակին լարերուն վրայ:» — ԻՆՏՐԱ:

«Ցիսագօ, Ֆալցո, ամօթ, քցրրիկ, քիթիրիրս, ապուռռնուռռ, սարնացում հայ ճաշակին ելլս.:» — Ե. ԱՐՄԼԷՆ:

«Եթէ ջութակին թերս կողմին վրայ զարնէր, ապահովաբար աւելի աղէկ կ'ընէր:» — ԱՍ. Հ.:

«Գեանին տակը անցայ:» — Մ. Ց.:

«Մարդ թուրքէ ունենալէն վերջ...:» — Ս. ԲԱՐԵԼԵԱՆ:

«Ես հիացայ պարզապէս:» — Յ. ՍԻՆԱՆԵԱՆ:

«Իշէթէ մենք ասանկ Մսրլեանի պէս մեծ արուեստագէտներ ունինք:» — ԲՈԼՈՐ ՄԻԻԻՏԱՐՅԻՆԵՐԸ,

«Ինծի չեն քաշեր ո՛ր նախանձոտները:» — ՄՍՐԼԵԱՆ:

... Այս մասին կարծիք մը չունի

ԿԱՎԱՌՕՇ

ՄԱՐԴՈՒՆ ԴԻՐՔԸ՝ ՏԻԵԶԵՐՔԻ ՄԷՋ

(ՏԻԵԶԵՐԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ)

Դրեց՝ ԲՐՕՖ. ՖԷԼԻՔՍ ԷՐՊԷՌ

Անուրանալի է որ ժամանակէ մը ի վեր վերացականութեան ուժգին հոսանք մը կայ բանգէտներուն մէջ(!), և ատոր պատճառն ալ վերջին տարիներուս, բնագիտական ու քիմիաբանական բնական օրէնքներու սահմանին մէջ տեղի ունեցած զարմանալի գիւտերն են կարծենք: Ատանք են որ կը դրդեն զմեզ՝ մեր իմացողութեան և ըմբռնելու կարողութեան սահմաններէն դուրս, հեռաւոր և շատ հեռաւոր աչխարհներու մէջ սաւառնիլ մտքով: Այսպէս՝ կը կարծենք թէ կրնանք լուծել կեանքի առեղծուածը, և նոյն իսկ բնութիւնը յօրինողին մտահնել և թափանցել արարչութեան գաղտնիքներուն:

Ներկայիս մէջ, գլխաւորաբար, երկու խնդիրներ կը զբաղեցնեն զմեզ. Նախ՝ կեանքը և ասոր ծագումը երկրի վրայ, երկրորդ՝ կեանքի գոյութիւնը երկնային մարմիններուն վրայ:

Երկնային մարմիններուն վրայ բնակիչ գտնուիլը և անոնց բնակելիութեան խնդիրը շատ հին է: Քաղաքակրթեալ աղգերը միշտ հետաքրքրուած են այս խնդրով. բայց հաղարաւոր տարիներէ ի վեր քայլ մը իսկ առնուած չէ այդ խնդրոյն մէջ:

Կրօնային յայտնութեանց համոզմամբ հաւատացողները կարեւորութիւն չեն ընծայեր այդպիսի ենթադրութեանց, և կատարեալ անտարբերութեամբ կը վերաբերուին այդպիսի խնդիրներու, գիտնալով թէ Ս. Դիրքին մէջ յիշատակութիւն չկայ երկնային ուրիշ մարմիններու մէջ կեանքի գոյութեան մասին. ու այդ անտարբերութիւնն է պատճառ որ Կոպերնիկեան դրութիւնը չէ յայտնուած երկու հարիւր տարի առաջ:

Սակայն այդպիսի ենթադրութիւններով, որոնք տրամաբանական երեւին իսկ, բուն նպատակին կարիլի չէ հասնիլ: Անոնք որ կ'ըսեն թէ երկնային մարմիններու մէջ բնակութիւն կայ, տիեզերական կազմութեան ներդաշնակաւորութիւնը տեսնելով է որ այդպէս կ'ըսեն: Երկինքը մեծ մասեան մըն է իրենց համար, ուրիկ կը քաղեն իրենց վարդապետութիւնները: Կ'ըսեն թէ տիեզերական այդ կազմութեան մէջ, մեր երկրագունդին և երկնային միւս ամէն մարմիններուն միջեւ նմանութիւն մը կայ, և կ'եզրակացընեն թէ միեւնոյն մարմինները միեւնոյն պայմանները կը ցուցնեն, վասն զի մեր արեգակնային դրութեան ամէն մոլորակները ի սկզբանէ միեւնոյն խմորովը զանգուած են: Բայց պէտք է ըսել թէ այսպիսի ենթադրութիւններ հաստատուած են երեւակայութեան վրայ, որ յաճախ ծիծաղելիին դրոշմը կը կրէ:

Բայց մարդուս խուզարկող միտքը, անշուշտ, պէտք է ճանչնայ իր կարողութեան չափը, այն դաղափարին առջեւ թէ մարդ իր մտաւորագոյն դրացիին՝ լուսնին մակերեւոյթը երկրիս մակերեւոյթին չափ լաւ ճանչնալով հանդերձ, հաստատապէս չի գիտեր թէ անոր վրայ կենդանի էակներ կան թէ ոչ: Ահա հոս կը վերջանայ մեր դիտութիւնը և անկէ անդին երեւակայութիւնն է որ կը սկսի խարուսիկ յաղթանակներով ինքզինքը փառաւորել: Գիտնականները խարխափելով և օգնութեան կարօտ վիճակով կ'ընթանան գաղտնիքներու, առեղծներու հեղեղատի մը մէջէն, որոնցմով արարչութիւնը ի սկզբանէ ի վեր շրջապատած է մարդիկը:

Վերջին տարիներու մէջ հատորներ գրուեցան երկնային մարմիններու բնակելիութեան խնդրոյն վրայ: Ամենամեծ խորհողներն իսկ զբաղեցան այս խնդրով, և մեծահռչակ բնախոյզ Ալֆրէտ Ըրսսէլ Ուալլէյս ինքզինքը բոլորովին այդ խնդրոյն նուիրեց: 1903ին, Ֆօրդնայթլի Ռըվիուի մէջ յօդուած մը հրատարակելով, բաւ թէ երկրագունդս տիեզերքի կեդրոնին մէջ կը գտնուի, և իր սահմանը յարդգոյն է: Կօռ, Մեխէր, Մուա և նոյն իսկ Ֆլամարիոն հակառակ գրեցին ատոր և առկէ յառաջ եկաւ Մարդուն դիւրը՝ տիեզերքին մէջ անուն գիրքը, որուն մէջ Ուալէյս իր տեսութիւնը բացայայտորէն և մանրամասնութեամբ պարզեց հակառակորդներուն:

Կենդանի գործարանաւորութեանց ամման ու պահպանման համար անհրաժեշտ են ջերմութեան կանոնաւոր բաշխում մը՝ բարեխառնութեան չափաւոր փոփոխութեամբ, պէտք եղածին չափ արեւուլոյս, ջերմութիւն, ինչպէս նաեւ ջուր, որ ամենուրեք բաշխուած ըլլալու է. վերջապէս բաւական խտացած մթնոլորտ մը, որ բուսական և կենդանական կեանքի համար պէտք եղած կազերն ունենայ իր մէջ, ինչպէս թթուածին, ածխածին, ջրածին, բորակածին և անուշադր:

Նոյնպէս պէտք է որ գիշեր ու ցորեկ ըլլայ:

Այս խնդրոյն համար յաճախ իբր օրինակ մէջ բերուած Հրատ մոլորակը, որ 7 անգամ փոքր է երկրագունդէս, և իր կազմութիւնը բոլորովին տարբեր է անոր կազմութենէն, ամենեւին չի յարմարիր բնակելիութեան ենթադրութիւնը հաստատելու: Կենդանութեան համար կարեւորագոյն տարրն եղող օդը, Հրատին վրայ՝ ապրելու համար պէտք եղած ձեւով գոյութիւն չունի: Իրաւ է թէ չենք գիտեր Հրատ մոլորակին մթնոլորտին քիմիական բաղադրութեան ինչ ըլլալը, բայց գիտենք թէ այդ մթնոլորտը չատ նօսր է: Տարակուսելի է նաեւ այդ մոլորակին վրայ ջուր գտնուիլը: Անոր բեւեռային մասերուն վրայ տեսնուած սպիտակ նշանները, հաւանաբար, ածխածնի սառած գանգուածներ են: Հրատի վրայ զարգացեալ արարածներու գոյութիւնն ալ կը հերքուի ուրիշ կարեւոր իրողութեամբ մը, այսինքն թէ անոր բարեխառնութիւնը չատ անկանոն է և զէրոյէ վար 40 աստիճանի չափ: Հասարակածին վրայ ալ բարեխառնութեան աստիճանը զէրոյէն 20 աստիճան վարէն աւելի չէ: Շատեր Հրատին վրայի ջրանցները իսկական էակներու կողմէ չենուած ըլլալ կը կարծեն. բայց կը մոռնան թէ «Հրատի ջրանցքեր»ը սոսկ հոգեբանական ազդեցութեանց ենթարկուող երեւոյթներ են. Հրատի նկատմամբ կարեւորագոյն փորձեր ընող և զայն ճանչցող գիտնականներ, ինչպէս ի մէջ այլոց Զէրուլի ի Դէրամօ և Մէօնիէ ի Բարիզ, ըսած են թէ Հրատի ջրանցները տեսողութեան (optik) պատրանքներ են:

Պարոն Աբուսակին, Միլանի Դիտարանին տնօրէն Շիապարէլլի կ'ընդունի թէ անոր օրը տարիի մը հաւասար է: Հետեւապէս երկրագունդիս քոյրն համարուած այդ մոլորակին վրայ մարդկային էակի գոյութիւնը կը հերքուի պարզապէս: Մանաւանդ, եթէ Շիապարէլլի այդ կարծիքը չայտնէր իսկ, որ շատ իրաւացի տարակոյս մըն է թէեւ, Արուսեակ արդէն անպարմար է գործարանական կեանքի, վասն զի իր կազմութեան պայմանները բոլորովին հակառակն են երկրիս կազմութեան պայմաններուն: Կիսնքի ամէն երեւոյթները մեծ մասամբ զէրոյի և զէրոյէն վեր 40 աստիճան (aktinus) բարեխառնութեան մը մէջ տեղի կ'ունենան: Որովհետեւ երկրագունդը ունի այն ամէն պայմանները որոնք կարեւոր են կեանքի զարգացման ու պահպանման համար, Ուալլէս կ'ընդունի որ միմիայն Երկիրն յարմարութիւն ունի բարձրագոյն էակներուն բնակելի ըլլալու: Մոլորակի մը բնակելիութիւնը քննելու համար ամէն բանէ առաջ պէտք է նկատի առնել անոր Արեւէն ունեցած հեռաւորութիւնը,

իր զանգուածային ընդարձակութիւնը, հեւեռներուն դիրքին չեղութիւնը, ցամաքին համեմատութեամբ՝ իր վրայ գըտնուած ջուրերուն քանակը, և ցամաքի ու ջուրի մակերեւութեան բաժանումները և այդ վիճակին տեւականութիւնը, բաւականաչափ պնդութիւն, յարմար կազմէ բաղկացած մթնոլորտ մը և վերջապէս մթնոլորտային ելեկտրականութիւն ունենալը։ Այս ամէն պայմանները ներդաշնակաւոր կերպով կը գտնուին երկրիս վրայ։

Մոլորակի մը վրայ գործարանաւոր կեանք գտնուելու համար, անհրաժեշտ է որ անոր զանգուածային ընդարձակութիւնը երկրագունդիս պէս փոքր ըլլայ։ Փայլածուն (որ երկրէս 19 անգամ փոքր է) և Հրատը (որ երկրէս 7 անգամ փոքր է) պէտք եղածին չափ զանգուածային ընդարձակութիւն չունին, և հետեւաբար չեն կրնար բնակելի ըլլալ։ Միւս չորս մեծ մոլորակներն ալ բնակելի չեն կրնար ըլլալ, վասն զի իրենց նուազ պնդութեան պատճառաւ, շատ թոյլ է իրենց զանգուածանիւթը։ Ասոնց ամենքն ալ Արեւէն շատ հեռու են. օրինակի համար, Արամազդն՝ արեւէն հեռաւորութիւնը (775 միլիոն քիլոմէթր) զրեթէ հինգ անգամ աւելի է երկրիս՝ արեւէն ունեցած հեռաւորութենէն։ Հետեւաբար Արամազդը՝ Արեւէն մեր առած լոյսին և ջերմութեան 25երդ մասը միայն կ'ընդունի։

Արամազդ, Կրոնոս, Ուրանոս և Պլսիդոն, այս չորս մեծ մոլորակները կ'երեւի թէ ներքին ջերմութիւն մը ունին, բայց այդ ալ մեռաղները չոգիանձև պահելու չափ զօրաւոր չէ, ինչպէս մեր արեւը, վասն զի այդ պարագային լուսաւոր փոքր արեւներու պէս պիտի երեւնային։

Մոլորակները երկու խումբ են։ Զորս ներքին և չորս արտաքին մոլորակներ. ներքին խումբին պատկանողները (Հրատ, Արուսեակ, Երկիր և Փալսծու) մեծութեամբ կը տարբերին իրարմէ։ Երկիրը այս մոլորակներուն ամենէն պզտիկն ու մեր արեւէն ամենէն մեծն է, և մեր արեւէն այնչափ հեռու է (149 միլիոն քիլոմէթր) որ ջուրը իր մակերոյթին վրայ հեղուկ վիճակի մէջ կրնայ մնալ և սառոյցի եղանակին անցնելէն ետք հաւասար բարեխառնութիւն մը ունենալ։

Թէպէտ մեր Արեւը մեծ դրութեան մը կեդրոնական մարմին է, չի կարծուիր սակայն որ տիեզերքին մէջ գտնուող միւս արեւները ուրիշ դրութիւններու կեդրոններ ըլլան։ Այդ հեռաւոր արեւներուն վրայ շատ քիչ ծանօթութիւն ունենալով հանդերձ, գիտենք որ անոնք օգտակար են մեզի. Միլիոն գաւա թէ Beteiguese արեւը Procyon արեւին արտադրածէն 2 անգամ աւելի ելեկտրական ոյժ կ'արտադրագործէ։

Նշանաւոր բնախոյզներու կարծիքով, այդ արեւներուն արտադրած ոյժը ազդեցութիւն ունի երկրիս գործարանաւոր կեանքին վրայ։ Հեռաւոր արեւներու մեծ մասէն Ֆ. ճառագայթներու նման ճառագայթներ կ'ելլեն, և ասիկա կարծեցնել կուտայ մեզ թէ տունկերու կեանքին մէջ տեղի ունեցած խորհրդաւոր վիճակները, թերեւս, ասոնց ազդեցութեան արդիւնքն ըլլան։ Բայց ատոր ինչպէս ըլլալը, առ այժմ, գաղտնիք մըն է մեզի համար։ Այսպէս ասա տիեզերագրական արդի ըմբռնումներով կը գտնենք որ մեր կեանքը իրապէս ենթակայ է երկինքի մարմիններուն ազդեցութեան։

Ուալլէսի գիրքը սա՛ եզրակացութեան կը յանգի. «Լուսագարդ անուն տիեզերքը ներդաշնակ ամբողջ մըն է. այդ ամբողջին սահմանները որոշելի են։ Արեգակնային դրութիւնը յարգողին մէջ է և գրեթէ անոր կեդրոնին մօտ կը գտնուի։ Այս տիեզերքը բացարձակապէս համատեսակ նիւթերէ բաղկացած է և փիղիքական ու տարբեր միւնոյն օրէնքներուն ենթակայ։ Մեր արեգակնային դրութեան մէջ երկրագունտէս զատ ուրիշ ամէն մոլորակ բնակչութիւն չունի և բնակելի չէ։ Շատ մեծ հաւանականութիւն կայ որ մեր արեւէն զատ ուրիշ արև բնակեալ մոլորակ չունի։ Մեր արեւին գրեթէ կեդրոնական դիրքը կ'երեւի թէ մասնաւորապէս նպաստաւոր է երկրագնդիս վրայ կենդանականութիւն և տեւականութիւն յառաջ բերելու»։

Նոր խուզարկուներէն շատերը համակարծիք են Ուալլէսի երկրակեդրոնական այս տեսութեան, որով կը հաստատուի նաև տիեզերքին մէջ մարդկային ցեղին կղզիացեալ դիրքը։

Մարդ միակ օրարածն է որ իրապէս կրնայ կեանքի բնական բազմապիսի պայմաններու տակ ապրիլ, և ատոր հետեւանքովն է որ տարածուած է երկրագնդիս զանազան մասերուն վրայ։

Մարդուս ներքնոյն մէջ նայելով կը տեսնենք թէ, ինչպէս կ'ըսէ Պլէնդէյ, անոր առաքինի հոգին տիեզերքի միւս ամէն արեւներէն աւելի կ'արժէ։ Այն ատեն պիտի հասկնանք որ ամենաբին անտեղի չէ շատերէն արհամարուած այն կարծիքը թէ տիեզերքը մարդուն համար միայն ստեղծագործուեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Ս. ԵՊԱՅՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Զատկի սօնական օրերուն առիթ նորաձեւ ապրանքներ ստացած է եւ հանրութենեն կը խնդրէ իր այցելութեամբ պատուել։

Ա. ՊՐԱՆԴՆԵՐ

Սրանց, կանանց և տղոց զգեստներ, պոնէթներու վաճառքներ՝ ֆրանսական ու անգլիական, շապկեղէն, գլխարկ, մարքէնիթ առարկաներ, ձեռմակեղէն, «կիսեռ»յի ձգտիկներ, տոկուն կոշիկներ՝ Ուալքօվրը և Սիթոն Նու գործարանին, անուշահոտութիւն, ձեռնոց և ճամբորդութեան առարկաներ։

Ց. Գ.— Շեթայն վաճառատունը բաց պիտի ըլլայ մարտ 24ի կիրակի օրը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՄՈՆՍԻՆԵՈՕ ՄՈՆԴԱՆԵՒԻՆԻ ԹՈՒՂԹԸԸՐ

Հաւատն հետեւելը կը գրէ Վիեննայի թերթի մը թղթակիցը, որ յարաբերութիւններ ունի Վատիկանի շրջանակներուն հետ.

Բարիզի մէջ մոնսէնիէօռ Մոնդանեւիսի բնակարանէն գրաւուած թուղթերը հետեւեալներէն կը բաղկանան.— Ցուշատոր մը, որուն մէջ նոյն կղերականը կը նշանակէր քաղաքական ամէն տեսակ իրողութիւններ, մէկ քանի նամակներ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար Մէերրի տէր Վալ կարտինալին կողմէ գրուած՝ Ֆրանսայի ընտրութեանց նկատմամբ, և մոնսէնիէօռ Մոնդանեւիսի թըղթակցութիւնը Վատիկանի հետ՝ ֆրանսական եպիսկոպոսներու անուանումը մասին։ Վերոգրեալ յուշատետրին նկատմամբ Վատիկանի մէջ դիտել կը տրուի թէ անժըխտելի կերպով ցուցալի անգաղտնապահութիւններ կը պարունակէ, քանի որ Բարիզի մէջ Վատիկանի նախկին ներկայացուցիչը, եկեղեցական մէկ քանի անձնաւորութեանց մասին, կարգ մը գնահատումներ ըրած է, որոնք դժգոհութիւններ առաջ պիտի բերեն. սակայն այդ քննադատութեանց պատասխանատուն անոնց հեղինակներն են և ոչ թէ Վատիկան։ Մոնսէնիէօռ Մոնդանեւիսի միանգամայն նօթագրած է քաղաքական կարգ մը անձնաւորութեանց յայտարարութիւնները, ի մէջ այլոց նախկին նախարարներու, յայտարարութիւններ որոնք հրատարակուելու սահմանուած չէին։ Վատիկան մեծապէս կը ցաւի որ իր մէկ պաշտօնապարին անխոհեմութեամբը ակնարկուած անձնաւորութիւնները հրապարակաւ դժուարին կացութեան մէջ մնացած ըլլան։ Այսու հանդերձ անիրաւութիւն պիտի ըլլայ անոր պատասխանատուութիւնը թողուլ Վատիկանի վրայ, որ բացարձակապէս տեղեակ չէր այդ կարգի յուշատետրի մը գոյութեանը։ Ֆրանսայի ընտրութեանց մասին Մէերրի տէր Վալ կարտինալին կողմէ գրուած նամակներուն գալով, կ'ըսուի թէ չեն պարունակեր այն տեսակ բան մը զոր Վատիկան չկրնայ հրապարակաւ խոստովանիլ։ Այդ գործին մէջ բնաւ չկայ անընդունելի մէկ միջամտութիւնը Վատիկանի, որ ոչ միայն իրաւունք ունէր, այլ նաև պարտական էր ուշադրութեամբ հետեւիլ Ֆրանսայի մէջ ընտրութեանց, քանի որ ատոնք կրօնական խնդրոյն վրայ կը կատարուէին։ Վատիկան, իր հրահանգներուն մէջ, բնաւ Ֆրանսայի դէմ նպատակ մը չէ ունեցած. միայն յանձնարարած էր կաթոլիկներուն՝ ոյժ տալ եկեղեցիին նկատմամբ նպաստաւոր տրամադրութիւններ ունեցող ընտրելիներուն։ Մէերրի տէր Վալ կարտինալին կողմէ արձակուած հրահանգները կրնան, հակառակ իրենց գաղտնի հանգամանքին, հրատարակուիլ, առանց վնաս մը հասցնելու Վատիկանի։ Վատիկանի և մոնսէնիէօռ Մոնդանեւիսի միջև փոխանակուած և ֆրանսական եպիսկոպոսներու անուանման վերոգրեալ թղթակցութեանց գալով, ատոնք առաջարկած ընտրելիներուն նկատմամբ գաղտնի տեղեկութիւններ կը պարունակեն, որոնց հրատարակութիւնը աննպատակ կացութեան մը մէջ պիտի թողու ներկայ վէճին հետ բընաւ վերաբերութիւն չունեցող անձեր, և հետեւաբար մեծ անպատեհութիւններ առաջ պիտի բերէ։ Մնաց որ Վատիկանի մէջ առանց ամենափոքր մտահոգութեան կը սպասեն մոնսէնիէօռ Մոնդանեւիսի բնակարանէն գտնուած թուղթերուն հրատարակութեանը, որքան ալ ցաւալի նկատուի, վասն զի այդ գրութիւնները Վատիկանի վնասելու հանգամանքը ունենալ բան մը չեն պարունակեր։

ԱՒՍԾՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Թուն երեքշաբթի օրուան թուականով սա հետեւեալը ստացած է Պերլինի իր թղթակցէն.

Վիեննայի լրագիր մը վերջերս փորձեց առնչութիւն մը հաստատել Գերմանիոյ և Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ միջեւ՝ պետական պայմանագրութեան բանակցութեանց մասին։ Նուrs Տոյչ Ալկեմայնեն Զայթունկ կը յայտարարէ թէ արդէն քանիցս հարցադրուած է հերքիլ այդ տեսակ զրոյցներ, որոնցմով կ'ուզուի խնդրոյ առարկայ ընել Գերմանիոյ քաղաքականութեան կատարեալ չէղոքութիւնը՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ներքին գործերուն նկատմամբ։ Նոյն թերթը կը յիշեցնէ թէ անցեալ նոյեմբեր 14ին Գերմանիոյ նախարարապետը բանախօսութեան մը մէջ պարզած էր Գերմանիոյ ընթացքը՝ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջեւ եղած խնդրոյն հանդէպ։ Ֆոն Պիւլով իշխանը ըսած էր նաև թէ Գերմանիա բնաւ միտքն չէ անցուցած՝ միջամտել Աւստրիոյ-Հունգարիոյ գործերուն, թէ իրմէ չպահանջուած խորհուրդ մը բնաւ չի տար և թէ արդէն այդ տեսակ խորհուրդի մըն ալ պէտք չկայ։ Ֆոն Պիւլով իշխանը ըսած էր նաև որ այդ տեսակ միջամտութիւն մը բոլորովին անտեղի է և թէ Գերմանիա փափաքող է Աւստրիոյ և Հունգարիոյ բարգաւաճմանը։

ԱՐԷՆՊԷՐԿԻ ՖՐԱՆՑ ԻՇԽԱՆԸ

Արէնպէրկի Ֆրանց իշխանը, որուն մահը ծանուցուեցաւ, յիսունչորսթը տարեկան էր։ Նախ դիւանագիտական ասպարէզին մէջ մտաւ. յետոյ 1882ին Բրունսիոյ Երեսփ. ժողովին անդամ ընտրուեցաւ և 1890էն ի վեր Ռայխսթակին մէջ կը բազմէր։ Կեդրոնի կուսակցութիւնն ամէնէն ազդեցիկ պետերէն մէկն էր։ Ուսանողութեան օրերէն ի վեր բարեկամն էր Ֆոն Պիւլով իշխանին. յաճախ ճարտար միջնորդի մը դերը կատարած էր կաթոլիկ կուսակցութիւնն և նախարարապետին միջեւ։ Շատերը կը խորհին թէ նախարարութեան ու կեդրոնին միջեւ խզում տեղի պիտի չունենար, եթէ անցեալ աշնան հիւանդութիւնը հարկադրած չըլլար Արէնպէրկի իշխանը՝ քաշուելու քաղաքական կեանքէն։ Ֆրանքֆուրտեան պատերազմին առնն, 1870ին, Արէնպէրկի իշխանը իրրեւ Հիւսիսայինին տեղակալ ծառայեց։ Պէրլիներ Թակեպլաթ կը յիշեցնէ թէ Արէնպէրկի իշխանը պաշտպանն էր Պ. ֆոն Թոմէնպախի՝ որ վերջապէս Ազէվլիրասի Դեսպանատորէրին մէջ գերմանական պատուիրակ եղաւ։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Նիքարակուացիները վերջնականապէս յաղթեցին Հոնտուրասցիներուն։ Նիքարակուայի նախագահը հեռագրեց Ուաշինկթընի իր դեսպանին թէ Նիքարակուայի զինուորները գրաւած են Հոնտուրասի մայրաքաղաքը՝ Թէկուսիկալբա։ Հոնտուրասի թնդանօթակիրը՝ Թաքուսլպա ընկղմեցաւ՝ Նիքարակուայի երկու թնդանօթակիրներու հետ կատարուած ընդհարումի մը միջոցին։ Թաքուսլպայի մէջ գտնուողները խեղդուեցան։ Մ. Նանսագաց ու Մէքսիկայի իրաւարարութիւնը կը սպասուի՝ Հոնտուրասի և Նիքարակուայի միջեւ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար։

ԿԷՏ ՁՈՒԿԻՆ ԿԱԲԸ

ԱՄՍԵՐԻԿՍԱՆ ՀԱՆԱՐԲ ՄԸ

Կէտ ձուկերը կթել. իրապէս զզայացունց բան մը զոր ամերիկեան ուղեղ մը միայն կրնայ յղանալ։ Արդարեւ ամերիկացի ճարտարագէտ մըն է որ գործադրեց այդ անհեթեթ գաղափարը։ Փոքրիկ ձուլածոյի մը մէջ, որ Ովկէանոսին հետ հաղորդակցութիւն ունէր, ձկնարան մը հաստատեց և առաջ մը իր տրամադրութեան տակ ունեցած նաւախուցմբով մը տասնի չափ կէտ ձուկեր այդ ձկնարանը մտցուց, որ պղպջատ զօրաւոր փակոց մը կը պարունակէր։ Ցաջողած էր փակել ձուկերը։ Ի՞նչպէս մնացնել զանոնք. մասուռը անոնց նախամեծար համարած ուտելիքն է. ուստի ատոնցմէ մեծ քանակութեամբ դրաւ մեւնոյն կէտին վրայ։ Մէկ ամիս ետքը ձուկերը կանոնաւորապէս նոյն տեղը կ'երթային. նաև կը ճանչնային ճարտարագէտին ձայնը, որ ատոնց ամէն մէկին անուններ դրած էր։ Այդ չէր Ամերիկացիին ուզածը։ կ'ուզէր առնել անոնց կաթը, որ մեծաքանակ բնապարիր (քաղէին) կը պարունակէ։ Հիմա վախնուն հոգի կ'աչխատին կէտերը կթելու։ Ատոնց կաթէն պատրաստուած կարագը ու պանիրը չատ լաւ տեսակէ են։

ՇԷՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԼԱՎԱՐԼԸՔԻ պարարոյութիւնը տեղի ունենայու երկի Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին օտարազգի հիւրեր, որոնք արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՏՇԱՒԱՆԱՆԱՆ.—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Միւնիխի արեւելագէտներէն Պ. Կլաղէրի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ արեւելեան երկթաղիի Բնակութեան Տէտ Աղամի վաճառքներու Տնօրէն աւտրիական հպատակ Պ. Մալինոզի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՆԱՒՈՐՈՒԹ.—Նուէտի Վեհ. թագաւորին կողմէ Վեհ. Սուլթանին նուիրուած Սէրաֆէն պատուանշանին մանակը մատուցանելու պաշտօնով Կ. Պոլիս եկած արտաքին գործոց նախկին նախարար կոմս Վախթմայսթէր ու իրեն ընկերացող պաշտօնեաները, երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Նուէտի դեսպան Պառոն Անքէրվարտի հետ, և հանդիսական արարողութեամբ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ընդունուելով արքայական դիրը ու պատուանշանը մատուցին։

ՇՈՒՏՍԱԿԱՆ պատուիրակութիւնը, երէկ առաւ, հիւրամեծար Ամէտ Ալի փաշայի հետ, շուտական դեսպանատունը գնաց։ Ժամ 5ին նոյն դեսպանատունը ժամանեց Խարիճիէի արարողական Խարէտտին պէյ՝ համազգեստով և պալատական կառքերով. յետոյ պատուիրակութեան անդամները, շուտական դեսպանը՝ ամենքն ալ համազգեստով, արարողական կառք և հիւրամեծար Ամէտ Ալի փաշա պալատական կառքերով դացին Պալատ, ուր առաջնորդուեցան հիւրանոցը և անկէ դիտեցին Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Արարողական Ղալիպ փաշայի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։ Հիւրանոցին մէջ շքասեղան մը պատրաստուած էր և հիւրերը պատուասիրուեցան թէյով, պիսքիտով, շաքարեղէններով և սիկարէթներով։

—Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, նաև պատուիրակութեան պետ կոմս Վախթմայսթէր և շուտական դեսպանը, արարողական Ղալիպ փաշայի միջոցաւ պատիւ ունեցան Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Դեսպանը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց պատուիրակութեան պետ կոմս Վախթմայսթէրը, որ Նուէտի թագաւորին դիրը և Սէրաֆէն պատուանշանին ականակուռ մանակը մատոյց Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Կոմս Վախթմայսթէր արժանացաւ կայս. մեծարանաց և պատուիրակութեան միւս անդամները ներկայացուց, որոնք արժանացան կայս. մեծարանաց։ Այդ արարողութեան ներկայ գտնուեցան արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա և պալատական պաշտօնատարներ։ Թէվֆիգ փաշա թարգմանի պաշտօն կատարեց։

— Շուէտական պատուիրակութիւնը, եղած կայս. շնորհներուն համար, երախտագիտութիւն մատոյց յոտս կայս. Գահոյից։ Նուէտի պատուիրակութիւնը ու դեսպանը մեւնոյն հանդիսական թափորով Բերա Բէյէս վերադարձան։

—Պատուիրակութիւնը, երէկ իրիկուն, Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով այցելութիւն տուաւ Ն. Բարձրութեան։ Նուէտի պատուիրակութիւնը Աւստրիոյ ու Անգլիոյ դեսպանատունները երթալով այցեցուցին թղթատուց։

—Նուէտի դեսպանը, այս գիշեր, սեղան մը պիտի տայ ի պատիւ պատուիրակութեան։

— Պատուիրակութիւնը երկուշաբթի օրը պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհուեցաւ պատուիրակութեան պետ կոմս Վախթմայսթէրի և զանազան կարգի պատուանշաններ՝ պատուիրակութեան միւս անդամներու։

ՍԼԻԻՄ ՍԼԷՀԱՍԼԻ ՓԱՇԱ.— Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարար Սլէյմ Մէլհամէ փաշա որ հիւանդ էր, ապաքինած կարգի պատուանշաններ՝ պատուիրակութեան միւս անդամներուն։

ՍԼԻԻՄ ՍԼԷՀԱՍԼԻ ՓԱՇԱ.— Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարար Սլէյմ Մէլհամէ փաշա որ հիւանդ էր, ապաքինած կարգի պատուանշաններ՝ պատուիրակութեան միւս անդամներուն։

ՕՍՄԱՆ ՊԱՇԱ.—Կայս. Պալատան մառանապետ Օսման պէյ, իր հիւանդութենէն կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, առջի օրը Կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ՕՍՄԱՆ ՊԱՇԱ.—Կայս. Պալատան մառանապետ Օսման պէյ, իր հիւանդութենէն կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, առջի օրը Կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ԿՍԳՍ. ՇԵՆՈՒԼ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ 39րդ կիսաբաժնին հրամանատար վախճանեալ Ֆարիզ փաշայի ընտանիքին որ Դըրզիքիւխէ կը գտնուի, ճամբու ծախքը տրուի՝ Կ. Պոլիս գալու համար։

ԻԶՄԻՐԼԻՆ կը գրեն թէ կուսակալ Ֆարիզ պէյ, չորեքշաբթի օրը, աւստրիական նաւաբաժնին հրամանատարի մարտանաւը երթալով, ծանուցեր է Զիկկէր ծովակալին թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել ծովակալին, երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Իզմիրի աւտրեւհունգարական ընդհանուր հիւպատոսին և զանազան պատուանշաններ՝ մարտանաւերու միւս սպաներուն։ Մովակալը իր երախտագիտութիւնները յայտներ է կայս. այդ շնորհին համար։

ԱՆԳԻՐԻ երկաթուղին Տիմարէն մինչև Էկէրտիր երկաթելու աշխատութիւնները սկսան։ Այդ նոր ճիւղը մինչև Էկէրտիրի լիճը ընդամէնը քսաներկու կայարան պիտի ունենայ։ Այս միջոցին զանազան կամուրջներու մուրճ ըլլալը կը փորձուի՝ խոշոր վարչարժեր դրկուելով։

ՕԶԼԱՒՐՆԵՐԸ.— Պրուսայի կուսակալութիւնը հեռագրեց Բ. Դրան թէ ոչխարի վաճառականներուն ազդու պատուէրներ եղած են և թէ ոչխար չղրկուելու պատճառը օգերու անկանոնութիւնն է, որով օգերը երբ բացուին իսկոյն առաքումները պիտի սկսին։ Հիմա Պանտրմայի մէջ հազար ոչխարներ պատրաստ կան, որոնք այս օրերս ճամբայ պիտի հանուին դէպ ի Կ. Պոլիս։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ ՆՈՒԱՄԱՏՈՅՑԸ. — Բ. Դուռը նկատելով որ Պանտրմայի նաւամատոյցը անբաւական է ուղեւորներու, ապրանքներու և ոչխարներու փոխադրութեանը և չոգենաւերու մօտենալուն, ծանոյց Պրուսայի կուսակալութեան՝ իսկոյն ճարտարագէտ մը ղրկելով քննութիւն կատարել տալ և պէտք եղած ընդարձակութիւնը ունեցող նաւամատոյցի մը շինութեան ձեռնարկել անմիջապէս։

ՀԱՒՑԵՐԸ.—Քաղաքապետութիւնը նորէն ծանոյց թաղապետական չրջանակներուն որ փուռերու մասին միւտ քննութիւն կատարելով, պատաս կչտող հացերու պատասխանութիւնը արգիլուի։

ԱՆԴՈՒԻՆԵՐԸ.—Սէլանիկի Պանքան, 1902ին կնքուած պայմանագրութեան մը տրամադրութեանց համաձայն, պարտաւորէ այն տարի մինչև մարտի վերջը 600,000 քիլօ ածուխ ղրկել Կ. Պոլիս՝ նաւի մէջ հարիւր օրան՝ 30 և խանութի մէջ ալ 35 ղրշ.ի ծախսելու պայմանով։ Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը այդ պարագան ծանոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին։ Հրաման տրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնեաներուն որ վերոգրեալ պայմանագրութեան տրամադրութիւնները գործադրուին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅԻՆԵՐՈՒ Ընկերութեան բաժնետէրերու ժողովին մէջ որ հինգշաբթի օրը տեղի ունեցաւ, կարգացուեցաւ վարչական Խորհրդոյ տեղեկագիրը, ուրկէ կ'երեւայ թէ 1906ի տարեշրջանին ընդհանուր հասոյթն է 74,927 ոսկի, մինչդեռ 1905ին էր 73,369. որով 1558 ոսկիի առաւելութիւն մը կայ։ Մասքերն են 52,552. նախորդ տարին 49,992 էին, ուրեմն գոյացած շահն է 22,402, մինչդեռ նախորդ տարին 23,3 6 էր, որով 1906ին 974 ոսկի պակաս է։ Այդ շահուն 8900 ոսկին պարտաթուղթերու տոկոսին և գլխաւորին յատկացուելէ ետքը, մնացած 13,492 ոսկին պիտի յատկանայ շահաբաժնի, պահեստի դրամագլուխի, հիմնադիրներու բաժնի և.։ Ընկերութեան պայմանաժամը 75 տարի երկարած ըլլալով, ասկէ վերջը տարին միայն քսան բաժնեթուղթեր պիտի չընդունիւ։ այդ կերպով տրամադրելի մնալիք գումարները պիտի յատկանան կատարուելիք նոր շինութեանց։

ԹՈՂԱԿ.—Զեռնաս պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ «օճաքլըք» և այդ կարգի իրրեւ շնորհ տրուած թոշակները, որոնք կենսաթոշակ չեն, պիտի կրնան դատակներու փոխանցուիլ՝ ժառանգութեան օրէնքով։

ՊՈՏԱՆԱՆ Խորհուրդին նախնական դատարանը մէկ շաբաթուան բանտարկութեան և դատական ծախքերու հատուցման դատապարտեց Խայրի էֆ. անուն ոստիկան մը, որ իրրեւ գող ձերբակալուած և Ոստիկանութեան Դուռը տարուելու համար իրեն յանձնուած Իսմայիլ անուն անձին փախչելուն պատճառ եղած էր։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Թաթավլա բնակող Միլթիատի անուն քսաներկու տարեկան երիտասարդ մը, որ Պոլիս, Զիւչէք Բաղար, դեղի մթերանոցի մը՝ մէջ կ'աշխատէր, տասը օր առաջ տունէն կելլելով գործին գացած և անկէ ի վեր երեւան եկած չէր. ուստի բնտանիքը ոստիկանութեան դիմած էր։ Առջի օրը, Օրթաքէօյի բացերը, ձկնորսները երբ իրենց ուռկանը կը քաշէին, տեսան թէ շատ ծանր կուգայ, որով ուրախացան, սակայն երբ բոլորովին քաշեցին, տեսան թէ մարդու դիակ մը կը պարունակէ. գրպանէն «Միլթիատի» անունը կրող կնիք մը և Երկրագործական Պանքայի վիճակահանութեան մէկ քանի առմներ գտնուեցան, որով հաստատուեցաւ թէ տասը օր առաջ անյայտացած Թաթավլացի Միլթիատի մարմինն է։ Կ'ըսուի թէ Շերքէթի 51 թիւ չոգենաւէն ինքզինքը ծովը նետած է։ Ոստիկանութեան քիչերը հարկ եղած քննութիւնը կատարեցին։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Քրէտի Լիոնէի բաժնետէրերէ տարեկան Ընդհ. ժողովը վերջերս Լիոնի մէջ գումարուեցաւ։ Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ յարաճուն բարգաւաճում, մը մէջ կը գտնուի այդ Հաստատութիւնը, որուն շահերը 35 միլիոն ֆրանքի բարձրացած են, 56 ֆրանքի չանաբաժին մը ապահովելով, բոլոր ծախքերն հանելէ յետոյ, մէջը ըլլալով նաև Ընկերութեան շէնքին, կեդրոնատեղիին և քանի մը գործակալութեանց շէնքերուն համար եղած նիւթական կարեւոր փոփոխութիւնները։ Հակառակ այդ ծախքերուն, անչարժ կալուածներու հաշիւը 2,000,000 ֆրանք պակաս է, 35,000,000 ֆրանքի իջնելով. 7,000.000 ֆրանք նոր հաշիւն անցուած է։ Այդ գումարը աւելցուելով նախորդ տարեշրջաններու գումարներուն վրայ, 27,000,000 ֆրանքի հասած է այդ մասին եղած տրամադրելի գումարը։ Վարչական Խորհուրդին առաջարկութեամբ՝ ժողովը ընդունած է որ 27,000,000 ֆրանքէն 25,000,000ը պահեստի գումարին վրայ աւելցուի, որ 125,000,000 ֆրանքի հասած է, այսինքն Ընկերութեան դրամագլխին կէսը։

Տեղեկագրին տարեկարգական մասէն հետեւեալ թիւերը կը քաղենք.—

1906ին ընդունուած փոխանակագիրներու արժէքը 954½ միլիառ ֆրանքի հասած է, այսինքն 1905ին հետ բաղդատմամբ, 1,439,168,200.64 ֆրանքի առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ՝ բաժնուած 606,138 փոխանակագիրներու վրայ։

1906ին գանձուած կորմներուն գումարը 954 միլիոն ֆրանքի կը հասնի ընդդէմ 889 միլիոն ֆրանքի 1905ին, ինչ որ 25,000,000 ֆրանքի առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ։

Հաշիւներու թիւը, 1906 դեկտ.ի վերջերը, կը հասնի 483,206ի. բաղդատմամբ 1905ի, 21,976 հաշուի առաւելութիւն կը տեսնուի։ Տեղեկագիրներու ընթերցումն յետոյ Պ. Մաղբրա բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Վարչական Խորհուրդին յարգելի նախագահը ի վեր հանեց այն պայմանները, որոնց հետեւանքն, Խորհուրդը 5 ֆրանքի բարձրացնելով չանաբաժնի գումարը, կարծած էր գոհացում տալ յաճախ արտայայտուած փափագի մը։ Երբ չանաբաժնի յաւելում մը որոշուի, պէտք է սա հիմնական յոյսը ունենալ թէ յառաջիկայ տարեշրջաններուն մէջ ալ նոյնը պիտի մնայ չանաբաժինը. նաև թէ նախորդ տարեշրջանին գոհացուցիչ արդիւնքները բացառիկ բան մը ունենալու չեն, այլ ընդհանուր պիտի յարատեւեն. Այդ պայմանները գոյութիւն ունին իրապէս։

Առաջ բերուած թիւերէն հետզհետէ կը հաստատուի սա սուտ գաղութիւնը թէ ինչ ծառայութիւններ կը մատուցանեն վարկի հաստատութիւնները։ Ատոր ապացոյցը դեռ վերջերս տեսնուեցաւ։ Արտասահմանի մէջ դրամական սաստիկ տագնապ մը ծագեցաւ. դրամին սակը անտարակարգութեան մը հասաւ. գանձային տոմսերը դժուարաւ ծախուեցան արտասովոր սակերով։ Այդ կացութիւնը օտար հրապարակներուն վրայ զգալի եղաւ ամէնէն աւելի և նոյնքան սաստկութեամբ ի յայտ չեկաւ Բարիզի հրապարակին վրայ, որ կերպով մը զերծ մնաց այդ չարժուումէն։ պատճառն այ սա է որ տրամադրելի գումարները առատ էին վարկի հաստատութեանց մէջ։ Շնորհիւ Պանք տը Ֆրանսի բռնած դիրքին, որ մեծ ծառայութիւն մատուցած է ֆրանսական չահերուն, վաճառականութիւնն ու ճարտարարուեստը կրցան իրենց գործառնութեանց համար անհրաժեշտ դրամագլուխները գտնել նպաստաւոր պայմաններով։ Իրենց բարգաւաճ վիճակին շնորհիւ, վարկի հաստատութիւնները մեծապէս նպաստեցին Պանք տը Ֆրանսի կողմէ տրուած որոշումներու գործադրութեան։ Այն ամէն տեղերը, ուր վարկի հաստատութիւնները մասնաճիւղեր ունին, աւելի կամ նուազ երկար ժամանակամիջոցի մէջ կը զեղչեն դրամին սակը և վարկի միջոցները, որոնք զանազան կէտերու վրայ կը դիւրացնեն քարգաւաճման յառաջդիմութիւնները։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՍԻՄՈՆ ԴԱՓԱՄԱՆԱՆԻ

Հրատարակեց Ռ. ՍԱԳԱՏԵԱՆ

(2 ՀԱՏՈՐ)

Ս. Հատոր հրատարակուած. գին 20 ղրուշ
Բ. » ընդ մամլով

Բաժանորդագրութիւնը կը շարունակուի ցվերջ դեկտեմբերի. 2 հատոր միասին 30 ղրուշ կանխիկ։ Փափագողք պէտք է փոխան դիմեն ՍԱԳԱՏԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ, Ղալաթիա, Գուլբուլնալ խան, թիւ 7.

Կը գտնուի նաև բոլոր գրավաճառներուն քով։ 10—3

ԵԿ

սին Պարիզաքարան, բաց ի Սամսոնի մէջ քանի մը համակիր երեւցողներէ։

Սամսոն ինչպէս որ ընդունակ է զարգացման իր վաճառական քաղաքի բոլոր պայմաններով, այնպէս ընդունակ է ըլլալ տիպար առաջնորդանիստ կամ թեմական քաղաք մը բոլոր Վիճակին համար։ Սամսունցիք առատասիրտ և առատաձեռն են եկեղեցիներու և դպրոցներու համար և թեմականք առհասարակ պարտաճանաչ, բայց գիտնալ պէտք է անոնց այս ընծիր յատկութիւններէն օգտուելու կերպը։ Յակոբ եպիսկոպոս ամէն կերպով յուսախաբ ըրաւ վիճակայինները, մանաւանդ Սամսունը՝ իր յայտնի անկարողութիւններով։ Այսօր Սամսունի դպրոցները խեղճ վիճակի մը մէջ են՝ ունենալով հանդերձ բաւական հաստատուն հասոյթ։ Վերջերս հաստեցաբեր կալուածի (խան) մը կիսուն ալ տէր եղաւ Սամսունի եկեղեցին, բայց այս նորաշէն եկեղեցւոյն հիմնարկէքը շատ դրամ ծախսուելէ ետքը կիսկատար մնաց։ Պաքիր հաստատուն հասոյթներ ունի դպրոցի համար։ Առաջնորդը 8 ամսէ ի վեր հոս է իր Վիճակէն, և իր թեմէն Պարիզաքարան հատած գանգատագիրներու մէջ կը խնդրուի որպէս զի Յակոբ եպիսկ. ա՛լ չվերադառնայ Սամսոն։ Յակոբ եպիսկոպոս արդեօք երբեք բան մը չէ՞ ըրած Ճանիկի մէջ՝ պիտի հարցնեն թերեւս ոմանք, և ցոյց տան նորաշէն եկեղեցւոյն հիմերը։ Բայց Սամսունի համար հին է նոր եկեղեցի չմնալու խնդիրը և գործնական ձեռնարկը։

Եւ Իզմիրի մէջ իր ըրած հանդանգուութիւնը անհարկի ձեռնարկ մըն է թէ՛ Սամսունցիներու համար, որոնք դրամ մուրալու պէտք չունին դրսէն իրենց եկեղեցին չմնալու համար, և թէ՛ իր իսկ անձին համար, քանի որ այսքան երկար միջոցի մը մէջ դեռ չէ կրցած սակայն 100 ոսկի մը հանդանակել։ Իսկ Տիկին Պալեօղեանի մասուռի մը ծախքը հոգալու լուրը՝ պայմանաւոր խոստում մը եղած պիտի ըլլայ, որուն գործադրութիւնը կախում ունի եկեղեցւոյ ամբողջական չմնութեան ապահովութենէն։

Մեզ կը հաղորդուի վաւերական աղբիւրներէ թէ Յակոբ եպս. Իզմիրէն հեռագիր մը քաշելով Սամսունի Առաջնորդարանին (բայց որո՞ւն), Տ. Եղիշէ քհնյ. Մութաֆեանը pars կ'ընէ եկեղեցիէն, որուն յանցանքը այն եղած պիտի ըլլայ, որ վաւերացուցած է Յակոբ եպս.ի դէմ Պարիզաքարան գրուած գանգատագրին ստորագրութիւնները(*)։

Բայց մենք որչափ գիտնք, եկեղեցական մը եկեղեցական մը եկեղեցիէն pars ընելու համար՝ եպիսկոպոս մը կամ հոգեւոր իշխանութիւնը շատ ծանր պատճառներ ունենալու է. յանցաւոր նկատուած քահանայ մը իրապէս դաւանական կամ ծիսական մեծ դեղծում մը գործած ըլլալու է։ Տ. Եղիշէ ատանկ յանցանք մը չունի։ Հարկաւ հոգեւոր իշխանութիւնը արդար դիտողութեամբ պիտի զգացնէ Յակոբ եպս.ին իր գործած եկեղեցական կանոնական սխալը, քանի որ Տ. Եղիշէ բողոքած է Ս. Պարիզաքարանէ Հօր և պապ. Կրօն. Ժողովին՝ Տ. Աշոտ եպս.ի այս անհանգիստ սխալին դէմ, և պիտի պաշտպանէ Տ. Եղիշէ քահանային պատիւը և իրաւունքը։

ՅԱՒԱՏԱՑՈՒՆՔՆ ԴԻՐ

Ս. Պարիզաքարանէ Հայրը հետեւեալ ցաւակցական գիրը ուղղած է Փունջի հանգուցեալ արտօնատիրոջ այրիին ու զաւկներուն։—

«Լուսահոգի Համբարձում էֆ. Ալաճաճեանի մահը մեզ ալ վշտագին զգացմանց կը մատնէ, Ազգին մէջէն գրչի հաւատարիմ աշխատաւոր մը խլելով, որ այսչափ երկար ժամանակ անբասիր կերպով և միտքով ու բերնով ու գրչով հանրութեան օգտին հետեւեցաւ։

«Մգաւոր այրոյն և վշտակիր զաւակաց կը մաղթեմ երկնային մխիթարութիւն և առատապարգեւ յաջողութիւն և հանգուցեալոյն հանգիստ յաւիտենական»։

ՄԱՂԱՔԻԱ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՄԸ. ՇԱՐԹԱՌԻՐ

Աբեւելքի ընթերցողները զարմանք պիտի կարդան մեր այսօրուան Լուսերու չարքին մէջ 21 ոսկւոյ նուիրատուութիւն մը զոր հայ բժիշկ մը ըրած է Բերայի Աղքատախնամին։ Աղքատասիրական զգացումներու կամ բարսրտութեան թելադրութեամբ եղած նուիրատուութիւն մը չէ աս։ Բժիշկ մը 21 ոսկի նուիրեր է Աղքատախնամին մը. գրեթէ անհաւատալի իրողութիւն մըն է աս մեր քարքերուն մէջ։ Շատ հետաքրքրաշարժ է այս նուիրատուութեան պատմութիւնը և պէտք է մեր միւս հայ բժիշկներուն ալ օրինակ և դաս ըլլայ։

Նուիրատու բժիշկը կը դարմանէր իր քրոջ օգնութեամբ ապրող աղքատ կնոջ մը մէկ հատիկ զաւակը, որ թիֆոյէ անկողին ինկած էր վերջերս։ Դժբախտաբար, տիւանդ երիտասարդը կարճ ժամանակէն կը վախճանի։ Հանգուցեալին մայրը, մօրաքոյրը և պտրագանները դարմանող բժշկին կարգ մը անհոգոյ վարմունքներէն վշտացած՝ դիտողութիւն կ'ընեն։ Այս դիտողութիւնները բժիշկին ականջը կը հասնին և տօքթորը կը զայրացնեն։ Յարգելի տօքթորը, առանց նկատի առնելու սգաւոր մօր և պարագաներուն հոգեկան վիճակը, յուարկաւորութեան յաջորդ օրը վերաւորիչ նամակներ կ'ուղղէ աղքատ կնոջ օժանդակող պարագաներուն, և անոնց կը ղրկէ իր այցելագիններուն ցանկը։ Տօքթորը որ ուրիշ անգամներ ալ հանգուցեալը դարմանած էր մօտակայ գիւղի մը մէջ և միշտ մէկ ոսկի այցելագին ստացած էր, այս անգամ երկու ոսկի այցելագին հաշուելով 30 ոսկի կը պահանջէ։ Երկու կողմէն ընդունուած պատուոյ սահմանի մը առջեւ բժշկին պահանջը չափազանցեալ կը նկատուի և այցելագիները 1½ ոսկիէն 14 այցելութեանց գինը եղող 21 ոսկի գումարը, աղքատ կնոջ պաշտպանին առաջարկութեամբ, կը յատկացուի Բերայի Աղքատախնամին։ Ցաւելով կը յայտարարենք որ յարգելի բժիշկին այս ընթացքը մարդասիրական ըլլալէ շատ հեռու է և սիրալ ըմբռնուած արժանապատուութեան մը արդիւնք, որմէ զերծ չեն նաեւ ուրիշ բժիշկներ, որոնց արժանապատուութեան կամ գրամի համար մղած պայքարը յաճախ խեղճ հիւանդներու համար ծանրակշիռ հետեւանքներ կ'ունենայ և դարմանող բժիշկներու մասին ամէնէն անեղծաստ համոզումը կը ներշնչեն, յուսահատութեան մատնելով հիւանդին պարագաները։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ուսումն. Խորհուրդի երէկուանի նիստին մէջ սրոչուեր է մինչև ներկայ դպրոցական տարեշրջանի վերջը ուսուցչութենէ դադրեցնել՝ Սամաթիոյ աղգ. վարժարանին այն ուսուցիչը որ աշակերտ մը ծեծած էր։ Խնդիրը, ինչպէս յայտնի է, մասնաւորապէս քննուած էր Ուսումն. Խորհուրդին կողմէ, տեղւոյ վրայ, և բժշկական տեղեկագրով հաստատուած դանակոծման պարագան։ Սոյն որոշումը հաղորդուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր։—Ուսումն. Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ օգնական-ուսուցչի վկայական տուաւ գաւառային քանի մը դասարաններու որոնք դիմում ըրած էին այս նպատակաւ։— Կ. Պոլսոյ թաղային վարժարաններու նոր տարեշրջանի վիճակագրութենէն, որ պատրաստուած է, կ'երեւայ թէ նախորդ շրջանին բաղդատմամբ 134 աշակերտ պակաս է։ 1906ի սկիզբը թաղային վարժարաններու աշակերտաց ընդհանուր թիւն էր 5617, իսկ 1907ի սկիզբը այդ թիւը իջած է 5517ի։

Ս. Պարիզաքարի Հայրը օրհնութեան կոնդակ մը կը պատրաստէ՝ Տիկին Թագուր փաշայի զրկուելու համար որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, 12,000 ոսկի կտակած է Ազգ. Հիւանդանոցին։ Ն. Սրբազնութիւնը, ասկէ առաջ, իմանալով յիշեալ Տիկնոջ այս բարեսիրական տրամադրութիւնը, խրախուսանաց ինքնագիր նամակ մը ուղղած էր։

—Պալաթցի Թաղ. Խորհուրդը, որ ինքզինքը չի խնայեր եկեղեցւոյ և վարժարանի պայծառութեան, այս անգամ ձեռնարկեր է իւղաներկով տալու աւազանաքարը, ինչպէս նաեւ նորոգելու եկեղեցւոյ տանիքին կղմինտրները։ Թաղին ազգայիններէն մատնեան Նաշիտ էֆ. եկեղեցիին նուիրած է՝ Ս. Հրեշտակապետի պատկերին առջեւ գրուելիք աշտանակ մը։

— Բերրիէն, Լեւոն էֆ. Սրապեան կը գրէ մեզ, փետրվար 22 թուականով.— «Զմրան հետ, փետրվար 22 թուականով.— «Զմրան հետ, տեսուան տօնախմբութեանց կուռ շրջանն ալ անցնելու վրայ է, որ առիթ կ'ընծայէ ընտանեկան բացառիկ խրախճանքներու, երկար գիշերներու ձանձրոյթը կրճատելով։ Օգտուելով այս տրամադրութիւններէն, ուր հաւիրը քիչ մը աւելի լայն տեղ կուտայ զգացմանց, տեղւոյ վարժարանաց հոգաբարձութիւնը կրցաւ բաւական մը նպաստ ձեռք բերել՝ կրթական գործին։ Զմեռը, քանի մը հաւանական վերջին ցուրտերէ ու բուքերէ յետոյ, կ'անցնի, ինչպէս ըսինք. այս տարի յիշատակ մը կը թողուսակայն Բերրիցիներուն, որոնք մէկ երկու շաբաթ, մեծ հաճոյքով հանդիսատես եղան սառած գետին վրայ կատարուած չմկնութեան գեղեցիկ զբօսանքներուն, Սանասարեանցի երկու աշակերտներու կողմէ։ Շատ ծանօթ անձինք յաճախ փափաքեցան ներկայ գտնուիլ այս տեսարանին։ Ահա՛ ընտիր զբօսանք մը եւս, որ օգտակար ալ է գերազանցապէս»։

ՀԱՑ ՀՈՌՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Երէկ, Հայ Հռոմէականաց Պարիզաքարանին մէջ տեղի ունեցաւ ընտրութիւնը Վարչական Ժողովին որ կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.—

Հ. Յովսէփ վրդ. Արիկեան, Հ. Եղիա վրդ. Բիլճեան, Սրամ էֆ. Երամեան, Արմենակ էֆ. Սազդէ, Վիչէն էֆ. Դասապեան, Յովհաննէս էֆ. Գարասչեան, Գրիգոր էֆ. Սիմապեան, Մանուէլ էֆ. Շաչեան, Արտաչէս էֆ. Հիւրմիւզ, Յովսէփ էֆ. Ազարեան, Միշէլ էֆ. Մըսըրլը և Միհրան էֆ. Երաղեան։

ՅՈՒՇԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԷՖ. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԻ

Մեր երիցագոյն պաշտօնակցին՝ Փունջի արտօնատէր-խմբագրապետին յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ, ժամ 8ին, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին, պարզ՝ բայց տխուր հանդիսաւորութեամբ մը։ Յուղարկաւորներու թիւը այնքան ստուար չէր. ազգականներ, բարեկամներ համակիրներ և մասնաւորապէս մամուլի ներկայացուցիչներ լեցուցած էին տաճարը զոր Թաղ. Խորհուրդ ու քահանայական դասը պատշաճապէս լուսազարդել տուած էին և պատիւ բաղմամեայ հրապարակագրին, ինչպէս նաեւ ամէն կարգադրութիւն ըրած էին։ Եկեղեցական դասին գլուխը կը դանուէին Տ. Մկրտիչ Վեհապետեան և Տ. Գէորգ Երէցեան Սրբազանները, չորս պատուած վարդապետներէ ու քահանաներէ։ Երէցեան Սրբազան խօսեցաւ հակիրճ դամբանական մը, նկարագրելով հանգուցեալոյն կեանքը, անոր պարկեշտ, ուղղամիտ նկարագիրը իբր լրագրագէտ, իբր Պարիզաքարանի ժողովական, իբր ընտանիքի հայր և իբր բարոյական անհատ, և հանգիստ մաղթեց անոր հոգւոյն ու երկնային մխիթարութիւն՝ սգաւոր այրիին ու զաւակներուն։

Սգակիր էր հանգուցեալոյն երեք որդին, Սիմոն էֆ. Ալաճաճեան որ ընդունեց բոլոր ներկաներուն ցաւակցութիւնը։

Դագաղը հանդիսաւոր թափորով հանուելով եկեղեցիէն փոխադրուեցաւ աղգ. գերեզմանատունը, ուր կատարուեցաւ թաղումը։

Ալաճաճեան ընտանիքը և պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամէն եկեղեցական հայրերուն և աշխարհական անձնաւորութեանց, որոնք ներկայ գտնուելով ողբացեալ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԷՖ. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, ցաւակից և կարեկից գտնուեցան այդ դառն կորուստին համար։

ՄԱՀ

ՄՀ. ՅՈՎԱԿԻՄ ԱՂԱ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆԻ

(Հայր՝ դեղագործ Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեանի եւ ոսկերիչ Թրանգիւլ եւ Առշակ էֆենտիներուն)

որ տեղի ունեցաւ երէկ երեկոյ ելնի Գաբրա իր բնակարանին մէջ, ի խոր սուգ համակելով իր ընտանիքն ու բոլոր պարագաները։

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիրակի, ժամ 7ին, ելնի Գաբրա Ս. Թադէոս և Բարթուղիմէոս եկեղեցիին մէջ, ուրկէ պիտի փոխադրուի Պալըգլուի աղգ. գերեզմանատունը։

Ծ.—Մասնաւոր մահագրի հրատարակուած չլլալով, կը խնդրուի նեղիայս իբր այն նկատել։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Ստացանք՝ Կրօն. Ժողովի անդամ և Գատաղիւղի քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեանի մէկ նոր երկասիրութիւնը, ՊԱՐԶ ՔԱՂՔԱՑԻՆԵՐ, — վ. և Հ. Տէր Ներսէսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ հատոր մը, 310 էջէ բաղկացած։ Երիտասարդ Աբգարեանին այս գործը հաւատարիմ է իր քսանչինգ գրաւոր քարոզներուն, կրօնային-բարոյական նիւթերու վրայ, մաքուր աշխարհաբարով և յստակ ոճով, Ս. Գրքի և Աւետարանի ներշնչմամբ ու երեւելի քարոզիչներու քարոզներուն տպաւորութեամբ գրուած։ «Խորանի համոզումս ու հաւատքիս ներշնչումովը գրած եմ» կ'ըսէ Դուրեան վրդ., անկեղծ չէչտով մը, իր յառաջաբանին մէջ։ Գիրքը ձօնուած է Մաթէոս էֆ. Ունճեանի, և անոր ողբացեալ եղբօր՝ Աբիկ էֆ. Ունճեանի յիշատակին, ոչ աւագ բարերարը եղած է Դպրեվանքին՝ ինչպէս նաեւ ՊԱՐԶ ՔԱՂՔԱՑԻՆԵՐու հեղինակին։

Բարեդէպ զուգադիպութեամբ մը, քարոզներու այս հատորը հրապարակ կելլէ Մեծ-Պահոց առաջին շաբթուան մէջ, և ամէն բարեպաշտներու ընթերցման արժանի կը հանդիսանայ։ Գին 12½ ղրշ։ Կ'արժէ միշեւ այս առթիւ թէ հեղինակին 5րդ կրօնային երկասիրութիւնն է այս և տարակոյս չկայ որ իր նախորդներուն համակիր ընդունելութիւնը պիտի գտնէ։

ԶՈՒԱՐԹ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աբեւելքի ընթերցողները հաճոյքով պիտի տեսնեն այսօրուան Ս. Լջի մէջ մեր ժամանցի Բաժինը զոր իր Զուարթ Նօթերով պիտի գրաւէ այսուհետեւ ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕԼԱՅԵԱՆ (ԿԱՎԴՈՇ), ծանօթ քրոնիկագիրը, իր պարբերական աշխատակցութեամբ գեղեցիկ պէսպիսութիւն մը ընծայելով թերթիս դրական, բանասիրական, գիտական, երկրագործական, իրաւագիտական, անտեսական և այլ լուրջ նիւթերուն մէջտեղ։

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Աղքատախնամն խորին շնորհակալութեամբ կը յայտնէ՝ թէ Տօքթ. Յակոբ էֆ. Սիմոնոֆ, անձնական գործի մը առթիւ, բարեհաճած է նուիրել բանքարկի օրմ. ոսկի։

Ի դիմաց Աղքատախնամին Բերայի

Ատենադպիր Ատենապետ

ԶԱՐՈՒՀԻ ԳԱԼԷՄՔԱՐԵԱՆ ՏՔ. Տ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ

Ի Բարիզ հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Տօղրամաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Անվերջէն հեռաւորեալ նուիրատուութիւնք եղած են Հիւանդանոցիս.—

Տեարք՝ Հ. Բուլճեան 20 ֆր., Ռ. Բուլճեան 20, Ռ. Դէորգեան 20, Գէորգեան Եղբարք 20, Մ. Իփէքճեան 20, Ա. Ճանիկեան 20, Բ. Սվաճեան 20, Մ. Սարբեան 10, Ոմն 10, Հ. Իփէքճեան 10, Գ. Իփէքճեան 10, Լ. Արեւեան 5, Պ. Ճէօճէրեան 5, Ոմն 5, Ոմն 5, Ոմն 3, Ոմն 2։—Դումար 205 ֆր.։

Զայս ծանուցանելով Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր շնորհակալութիւնն յայտնել առ Ազն. նուիրատուս որոնք իրենց մեկուսիութիւնը առեւտրական գործերով օտար երկիր հաստատած ըլլալով հանդերձ չեն մոռնար յիշել և օգնել Գթութեան յարկին։

(Հոգաբարձութիւն)

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ

ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Վերջին կատարելութիւններով օժտուած մեր դարմանատան մէջ, միայն սեռական հիւանդութիւններ ունեցող հիւանդները, գիտութեան ամէնէն նոր մեթոտներու կիրառումով կը դարմանենք։

Հասցէ.— Պաղչէ-Դարու, չաքարավաճառ Հաճի Պէքիր էֆէնտիի դիմացը, սեղանատուրին վերնայարկը, թիւ 19։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ Է

15—2

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մարտ 28)

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԼԷՄԱՆՍՈՅԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

ԲԱՐԻԶ, 27 մարտ. — Բլէմանսօ Դանլիճը այսօր (չորեքշաբթի) քիչ մնաց հրաժարէր։ Դանլիճին հակառակորդները առիթ դտած էին երկու հարցապնդումներ ուղղել բանակին վիճակին վրայ, և արդէն ֆրանս. Դանլիճի մը համար ամէնէն վատնգաւոր-բանն է բանակին չահերուն հակառակ վարուած ըլլալու մեղադրանքը։ Երբ Բլէմանսօ Դանլիճը գործադրեց Բաժանման Օրէնքը. երբ երկրին դուրս հանեց պապական ներկայացուցիչը և Բարիզի արքեպիսկոպոս ծերունին կարտինալ Ռիշար պարտաւորեցաւ թողուլ իր ապարանքը, Դանլիճին հակառակորդները չկրցան փրանսացիներուն կրօնասիրութիւնն կոչում ընելու յաջողիլ։ Այս անգամ յարմար առիթ համարեցին, Դանլիճը հրաժարեցնելու համար, պատերազմական նախարար Պ. Բիքառի, բանակին չահերուն հակառակ վարմունք մը վերագրել։ Պայեռ Զօրավարը հրամատար էր Տանսի մէջ 2րդ զօրաբանակին և պաշտօն ունէր ի դէպ պատերազմի առաջին անգամ թշնամւոյն դէմ հանուելիք զօրաց հրամատարել։ Բնական է թէ այս զօրավարը պատասխանատու ըլլալով գերմանական սահմանագլխին մօտ գտնուող ֆրանս. բանակի մը ռազմական վարժութեանց, միշտ ինքզինքը իրականութեան մը առջեւ համարէր. այդպիսի պարագայի մէջ զօրքերը միշտ պատերազմ կ'երեւակայեն և զօրավարն ալ յաղթութիւն։ Սակայն կացութիւնը վտանգաւոր կրնայ ըլլալ երբ այդ զօրավարը իր խորհուրդներուն և երեւակայութեան սանձ չդնէ։ Պայեռ զօրավարը վրիժառական պատերազմի մը մասին բարձրաձայն խօսելով իր զօրքերուն, կրօնասէր գաւառները վերստին ձեռք ձգել յորդորած էր. և գերման սահմանագլխին մօտ խօսուած այդպիսի յորդորները կընային յուզում յառաջ բերել սահմանագլխին միւս կողմին մէջ։ Պայեռ զօրավարը իր այդ ճառին համար հրաժարեցուցուեցաւ։ Նանսի զօրաբանակին հրամատարութենէն և Մօնբրիլէ զբաղուեցաւ. տեղակալ Դիսբռան ալ համաձայնութեամբ անցնալ տարի մայիս 1ին, աշխատաւորներու գումարման մը մէջ երեւնալով նոյն իմաստով յուզումնալից ճառ մը խօսած էր։ Դիսբռան պատասխանած էր թողուլ զինուորական ծառայութիւնը, բայց Բիքառ վերջին բանակին մէջ ընդունած է զայն։ Այս երկու դէպքերն ահա պատճառ եղան երէկ, երկու հարցապնդումներու որոնցմով անվստահութիւն հրաւիրել կուգուէր Դանլիճին վրայ։ Տէրանէլ ալ անվստահութեան քուէ առաջարկեց Դանլիճին դէմ, տեղակալ Դիսբռանը վերստին բանակին մէջ առնելուն համար։ Պ. Բիքառ այս առթիւ խօսք առնելով, իմէջ ալոց ըսաւ.—«Զօրավար Պայեռն Նանսիէ Մոնբէլիէ փոխադրելը պատիժ մը պէտք չէ նկատել. զօրավարը այն պիսի տեղ մը ղրկուեցաւ որ Նանսիի մէջ գտնուած ատենի ջղայնութիւնը չպիտի ունենայ. իսկ Նանսիի մէջ անոր յաջորդող զօրավար Բօ, լեղուն անոր չափ չպիտի երկնցնէ, բայց զօրաբանակը այնպէս մը պիտի պատրաստէ որ վտանգի պահուն, իր կարողութիւնը կարնայ ցուցնել։ Եւ ոչ մէկ կառավարութիւն չի հանդուրժեր որ զօրավարներն իրենց իրաւասութեան սահմաններէն դուրս խնդիրներու վրայ կարծիք յայտնեն։ Զօրավար Պայեռի և տեղակալ Դիսբռանի խնդիրները իրարմէ անջատ բաներ են։ Բարիզի կառավարիչ զօրավար Տալդարտի տեղակալդին և առաջարկին վրայ էր որ տեղակալ Դիսբռան բանակին մէջ ընդունուեցաւ վերստին»։ Ապա Պ. Բլէմանսօ խօսք առնելով, մինչեւ մէկ ատենի նպատաւոր խօսեցաւ զօրավար Պայեռի ընթացքին վրայ. ըսաւ.—«Ցաւալի կացութեան մը առջեւ կը գտնուինք։ Եթէ դուք ալ ներկայ գտնուէիք զօրավար Պայեռի հետ տեսակցութեան, պիտի տեսնէիք թէ զօրավարին կրած զգացումները իմ սրտիս մէջ ալ արմատացած են։ (Բուռն հաւանութիւն ամբողջ Ժողովին մէջ)։ Բայց զինուորականները քաղաքականութեան խառնուելու չեն, ատիկա Խորհրդարանին գործն է։» Պ. Բլէմանսօ ապա, Դիսբռանի ընթացքի համար Դանլիճին դէմ անվստահութեան քուէ առաջարկող Տէրանէլի դառնալով, ըսաւ.— «Տեղակալ Դիսբռան փախուկին մէկն ըլլալու է, (ծիծաղներ) ինչպէս կ'երեւի ինձ գրած նամակներէն։ Եթէ զինուորական այսպիսի չափազանցեալ ցոյցեր ըլլան, որոնք սահմանագլխին միւս կողմէն կարելի է փոխարինուին, բնական է որ անփափաքելի կացութեան մը կը մատնուինք, բայց Դիսբռան ճանչցաւ իր սխալը. կարելի՞ էր անզգոյն գտնուիլ իրեն հանդէպ։ Եկեղեցիներու ցուցակագրութեանց ատեն իրենց զինուորական պարտաւորութեան մէջ թերացող սպաներն ալ վերստին ընդունուեցան բանակին մէջ։ Նոյն իսկ զօրավար Կէլէն տը Պուրկոնը։ Ի՞նչու համար երկու տեսակ չափով չափենք»։ Ասոր վրայ Բօլ Մէշնիէ վատահութեան քուէ առաջարկեց Դանլիճին համար։ Ժողովին մեծամասնութիւնը համոզուած ըլլալով որ Դանլիճը քաղաքական այժմու խնդիրներու մէջ, մանաւանդ Մարոքի մէջ երեւան եկած կնճռոտութեանց առթիւ պէտք եղած ուժով գործելու պէտք ունի, 207 քուէի դէմ 307 քուէով վստահութիւն յայտնեց Դանլիճին։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 29 մարտ.—Բարիզի Սակարանը միայն բաց էր, իսկ ցամաքային Եւրոպայի և Նիւ-Եորքի Սակարանները փակ էին։ Այսուհանդերձ գործերը անոյշ էին, վասն զի չահադէտները կը սպասէին հաւուեյարդարութեան արդիւնքին, որ վաղը կը սկսի։ Ռիօ Թինթոն 2206 ֆր. էր թէև գործ չի կար։

— Ֆրանսայի Նախկին Նախագահին մայրը՝ Տիկին Բաքիմիա Բէռիէ մեռաւ այսօր։

— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին Նիստերը մայիս 7ին նիստի վերաբացուին։

— Նախարարապետ Պ. Բլէմանսօ յուսագրեց դէպ ի Սպանիա կատարելիք իր ուղեւորութիւնը։

ՌՈԶԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Աղախու ծովին սառոյցները գրեթէ բոլորովին հալեցան։

ՊԵՐԼԻՆ. — Սաքս-Վայմարի մեծ դուքսը Պոլիէս ուղեւորեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բարեյոյսէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի Նախարարապետ Պոթա զօրավարը չգենաւ նստեր է Լոնտոն երթալու, ուր ներկայ պիտի դանուի գաղթական Խորհուրդին։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին նիստերը դադրեցան մինչեւ ապրիլ 8։

ՊԵՐԼԻՆ.— Որոշուեցաւ ընդարձակել «Վիլհելմ Կայսր» ջրանցքը։ Ծախքը 250 միլիոն մարք կը հաշուուի։

ՀՈՌՈՄ.—Թուլլիո Մուրրի, որ քրոջը Լիմա Մուրրիի իբրեւ մեղադիր ամբաստանուած էր Պոմմարթինի սպանութեան գործին համար, իր բանտին մէջ փորձեց անօթի մնալով վերջ տալ իր կեանքին։

—Ճիրճէնթիի մէջ (Սիկիլիա) ծծումբի գործարանի մը հրդեհ ծագեցաւ։ Հինգ հոգի մեռան։

ԲԱՐԻԶ.— Բառի-Լիոն-Մէթիթերանէ Ընկերութեան Տնօրէն Պ. Նոպրմէռ պաշտօնէ պիտի քաշուի. այդ առթիւ ստացաւ Պատուոյ Լէկէոնի խաչը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Նիւ-Եորքի կառավարչի վերջին ընտրութեանց ընտրելիներէն Պ. Հիրսթ տասերկու միլիոն ֆր.ի հատուցում կը պահանջէ Զիհակո Թրիպիւնի Տնօրէնէն, վնասը անուանարկած ըլլալուն համար։

—Քալիֆոռնիի մէջ երկաթուղիի կառամում մը գիծէն ելաւ, հարիւր յիսուն ուղեւորներ մեռան։

ՀՈՌՈՄ.— Ցոն Պիւլով իշխանին և Պ. Դիդդենիի տեսակցութիւնը կիրակի օրը պիտի կատարուի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Այսօր կէսօրէն ետքը մեծ հանդէսով կատարուեցաւ բրոթէսթանտ Պերկամի յուղարկաւորութիւնը. ներկայ էին Գերմանիոյ կայսեր անդրանիկ որդին և Ցրէակրիք Լէոբոլտ իշխանը։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԵԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅՑԱՅՑՈՒՄ

ԱԶԳ.— Հանր. Պարտքի Թողեալ հաւատներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլոգրամ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչէս ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչէս ծաւալով. հիւսուածքը մելեւոն։ Ամէնքն ալ Լիվրբուլ Թուլի տեսակէն, խծուած եղերքներով և խայծդանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք գիները պէտք է կատարել չէլինով ու բէյսով, կնքուած պահարանի մէջ, նմոյշներու հետերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են։ Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանչորսինը առանդ ձգել։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Առանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Սամ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Առանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչեւ յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին։ Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանաժամը անցնելէն յետոյ՝ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ուժ է մինչոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր չահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերոյիշեալ պայմաններու անգործադրելի մնալէն։ Վճարումը, յանձնառուին փոփոխին համաձայն, կամ կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 դրուշ հաշուով, կամ կալկաթայի մէջ՝ բուբիով, մէկ բուբին մէկ շիլին 4 բէնիի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—19

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՅՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ	օխան	36½-37
Երկրորդ »	»	35 -35½
Խառն	»	33 -34
Զամտալը	»	32
Կարծր առաջին	»	38 -39
» միջին	»	35 -37
ԱԼԻՒՐ		Դրշ.
Տեղական գբրմա Ա. Պարկ		71 -72
» » Բ. »		67 -68

Այսօր 22 վակօն Անատոլիի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՓ

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ս. ԹԷՆԷՍ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Դամիրճ, Սեւանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բագրաս, Վալօր, Շքէրա, Քալամաքա, Քանճ եւ Քանճիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և ուսանող ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառականներու, արտեղծութիւններու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը գեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուենտացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամներ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, ուսանող ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ ալ կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Ուսանող ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր ուսանող կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմամբ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Ուսանող ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր ուսանողներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի ուսանող գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 դրուշ ոսկեդրամ։ 50—46

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1907 մարտ 12էն (Ն. Տ.) սկսեալ ցոյց տուողութիւն

Վոսփորեն Կամուրջ	Կամուրջեն Վոսփոր
11 20 Ընկ. պէյլպ. գուզ.	10 10 Սկիւտ.էն չկայ պէյլ։
11 Պէպ. արնվ. զրչ. օրա. պէշկա.	12 Պէշկա. օրա. զրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սան. եէնք. Քր. պէօյր. մէս. եմմ ր. ա. գավազ
11 պէյր. բաշ. չուպ. գանլ. ա. հիս. գանտ. պէշիկ.	12 05 Ր.հս Պէպ արնվ.
11 Եէնմ մզրպ պէյրտ Քար ենք միրկ։	12 15 Դուզկ սկսուս։
11 40 ենք սան միրկ ր. հիս պէպ անվ զրչ օրա պէշիքա։	12 30 Պշկ զգկ օրա չէնկ արնվ։
12 Ա.հիս գնտ պէպ վնք չնկ պէյլ Դգկ պշկա	1 Սկտ. գուզկ. պէյլ. վնք. չէնկ. գանտ. ա. հիսաք գանլ. չուպ. բաշ. պէյգ. Քար։ պյրտ. մէզ. եմմ.
1 Գուզկ. սկսուս։	1 20 ա. հիս գանտ։
12 Ենմ մէս Պէյրտ Քար ենք միրկ։	1 30 Պէշկ պէպէր ա'վլա։
12 15 Պէյրզ Բաշ Զպր գնլ ա.Հիս գնտ պէշկա.	1 35 Գուզկ. ոկտ.
12 50 Ր. հիս. պէպ. արնվ. զրչ.օրա. պշքա.	2 15 Պէշկ. օրա. զրչ արնվ.պէպ. ր.հիս. միրկ. սան ենք Քար պէօյր. մէս. եմմ.
12 3) ՍԱՆ. գա լ. միրկ ա.հրսար գանտ վնք չնկ Պէյլ զգկ պշկ։	2 20 Պէպէր Արնվ.
1 35 Ամն Օրա։	2 30 Պշկ չէնկ. պէյլ
12 50 Ր.ա.գվգ. ենիմ. մէսր. պյրտ. Քար. ենք. սան. միրկ. ր.հս. պէպ։	3 Պշկա. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գանտ. ա.հիս. գանլ. չպուգ. բշպ. պէյրօզ.
1 30 Պէյզգ. բաշ. չուպ. գանլ. ա. հիսար. գնտ. պէշկ.	3 10 ա.հիս. գնալ.
2 15 Գուզկ. ոկտ։	3 30 Գպգկ. Պէշկա. գուզկ. օրա. պէյլ. չէնկ. արնվ. վնք. պէպր գանտ. ա. ր. հրս. միրկ.գանլ. սան. ենք. բշպ. պէյրօզ։
2 15 Պէպ Արնվ զրչ. օրա. պշկա.	3 55 Պէպ. ար վ.
2 10 Ա հիսար գնտ. վնք չնկ պէյլ գուզ պէշկա։	4 30 Պէշկա. օրա գուչշ արնվ պէպ ր.հիս միրկ սան ենք Քար պէյր մէս եմմ
2 Ենմ. մէսպ պէյրտ. Քրպ. ենք. սան. միրկ. ր.հիս. պէպ. Պէշկ.	4 45 Պէշկ. գգկ
3 10 Զէնկ պէյլ գուզ։	5 30 Պէշկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնք գանտ ա. հիս. գանլ չպր բաշ պ լր Քար պէյրտ մէս եմմ ր.ա.գավ։
3 Պէպ ար վ զրչ օրա պշկ.	5 45 Պէշկ. օրա. չէնկ պէյլ։
1 47 Ր.ա.գավագ Ենմ Մէս պյրտ Քար պյր բաշ չպր գալ ա.հսաք գնտ պէշ։	6 30 Պէշիք. գուզկ. օրա. պէյլ. չէնկ. զրչ արն. գէպ.
3 Եէնմ. մէսր. պյրտ, Քրպ.ենք. սան. միրկ. ր.հիս պէպ պէշկա։	7 40 Պէպ. գանտ. ա. հիսր. միրկ. ենք գէյլրզգ. բաշ։
3 45 Ա. հիսար. գանտ. վնք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. պէշկ։	7 30 Պշկա. օրա. զրչ.արն. պէպ. ր.հիս. միրկ սան ենք Քրպ. պէօյր. մէս. եմմ.
4 15 Գէպ անվ զրչ օրա պշկա։	8 45 Պշկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիր. գանտ. ա. հիսար. գանլ. չու. բաշ. պէյրզգ. ենք
5 10 Գգկ. Պէշկ։	9 20 Պէշիկ. օրա. զրչ. արնվ. պէպ. ր.հիս.միրկ. սան. ենք Քար պէյրտ մէս եմմ
4 45 Պէյր. բաշպ. չուպ. գնլ. ա. հիս. գանտ. Վնք. Զէնկք. պէլպ. Գուզկ. պէշկա։	9 50 Պշկա. Գգկ Օրա պէյլ. չնկ. արն Պէպ.գնտ.
4 30 Ենմ. մէզր.պյրտ. Քրպ. ենք. սան. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. գուզչ. օրա. պշկա.	10 25 Պէշքա. գանտ. ա. հիս. գանլ. չու. բաշ պէյրզ. ենք
6 15 Զէնկ. պէյլպ. գուզկ. պշքա.	10 30 Պշկ պպ ր.հիս միրկ սան ենք Քար պյրտ մէս եմմ
6 20 Պէյր. բշպ. չպր. գանլ. ա.հիս. գնտ.պէպ։	10 20 Սկտ. Գուզկ.
6 15 Սեպտմբ. մսպ. պէրտ. Քաբպ. ենք. սան. միրկ ր.հիս. պէպ արնվ զրչ. օրա. պէշկ։	10 20 Պէլլէրպէյ։
8 45 Պէպէր անվ. չնկլ. պէյլ. օրա. զգկ. պշքա. Սկտ։	11 Պէշկ. պէյլ չէնկ վնք զրչ
8 05 Ենք. պէյգ. բաշ. գանլ. միրկ. ր.ա.հիսչ. պէպ.	11 05 Պշկ. օրա. Գուչ. անվ. պէպ. գնտ. ա.ր. հիս. միրկ. սան.
7 30 Ր. ա. գավ. Եեմ. մէսր. պէօյր. Քրպ. պյգ. բաշպ. չ լալ. գանլ. ա. հիսար. գանտ. վանիք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. սկտ։	11 10 Գուզկ. օրա.
10 43 Պէյլ։	11 35 Պշկ. գնտ. ա. հս. գնլ. չու. բշպ. պէյրզգ
10 40 Սկրտ. զգկ.	11 40 Պշկ. միրկ. ենք Քար պէօյ. մէս. եեմ։
10 40 Աբն. Պէպ. Գնտ.	11 50 Պշկպ.էն սկտ. գգկ։
9 57 Զպք բաշ Պէյլրզգ է ր. գանլ ա. հիս գանտ պէշիկպաշ։	11 50 Գուզ. պէյլ. չնկ. վան. գնտ պէպ.
9 45 Եէնիմ. մէսր. պէօյր. Քարպ. եէնիր ՍԱՆ. Մրկ. ր.հիսր պէպ. արվտ. Սրթ. զրչ.պշկ։	11 55 Պշկ. օրա. զրչ. արնվ. պէպ. ր.հիսար. միր. սան. ենք.
11 18 Գգկ. Սրթ. պշկ։	12 35 Պէշիկ. զգկ. պէյլ. չէնկ. զրչ արնվ.
11 35 Վնք. գուրչ.	12 40 Օրթ. զրչ.արնվ. պէպ. ր.հիս. միկ. ենք պէյրզգ
11 10 Ա.հիս գնտ պէպ արնվա Զէնկ պէյլպ Օրթ զգկ պշկ։	12 45 Պշկ. գնտ. ա.հս. գանլ. չու. բաշ պէրզ
11 51 Գանտ ա.ր.հս. մրրկ։	12 50 Պշկ. եէնք. Քրպ. պէօյր. մէս. եէնմ.
11 33 Եեմ. մէսր պյրտ Քրպ ենք միրկ պէպէր արնվ օրթ պէշկ։	
12 55 Պէշկ. Իսկ։	

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԵՐԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.—Հնդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Շերամարուծական վարժարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմաններն են հետեւեալները.—Աշակերտիլ փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ոևէ դիմողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն գրաւոր ծանօթութիւն։ Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտիլ փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց ինքնանքն ուղղել Շերամարուծական վարժարանին Տնօրէնին և վերաբացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուաստի վկայական մը։ 24—19

3/16 յուն. 1907 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ազգ.—Թողեալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը յիշեցնէ թէ այն տարեկան դրոյմատուրքը, որ սապէս սահմանուած է կանոնագրի 9րդ յօդուածի 94դդ թիւին մէջ, «Թուղթէ ու խաւարքարէ զատ՝ ուրիշ նիւթերու վրայ մասնաւորներու կողմէ եղած ծանուցումները, տեղ մը փակցուած, կախուած կամ ցուցադրուած հանրային վայրերու մէջ, պէտք է վճարուի եկմական տարուան սկիզբը (1 Մարտ, Ն. Տ.), 35դդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։

Հետեւաբար տուրք վճարողները կը հրաւիրուին մինչեւ մէկ ամիս, այսինքն 13 3 (1907) ապրիլ 1էն առաջ ներկայանալ դրոյմատուրքի դիւանին, Կ. Պոլսոյ տեսչութեան (Զինարան), հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու դրոյմատուրք վճարելու համար։ Հակառակ պարագային թերացողները տուգանքի պիտի դատապարտուին կանոնագրին 38րդ և յետոյդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։ 15—10

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.—1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարակին Ե. և Բ. յօդուածներու և 1903 սեպտ. 1/14ի յաւելուածական հրովարակի ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Բումելիի երկաթուղիին հետեւեալ թիւերը

210,428	255.971	711,803	718,991
210,429	382,462	711,804	783,988
210,430	464,973	711,805	1,815,656

որոնց վիճահանութիւնը կատարուած է 1877 ապրիլ 1ի թիրաժով, եթէ մինչեւ յառաջիկայ 1 ապրիլ 1907 չենշկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—10

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 փեբր. 1907

ՏՈՒԹ. Գ. ԶԱՐԳԱՐԵԱՆ
ՎԱԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԵՏԱՐԱՆԷՆ
Մ Ա. Ս Ն Ա. Գ Ի Ջ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔՅԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ ԵՒ ԲԵՐԼԻՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ երբեմն իրր օգնական լուծիչ պաշտօնավարած է Պորտոյի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թաքսիմ, Բիլոր փողոց թիւ 6 (գաղղիական հիւանդանոցին հետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։

Շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ։ 40—25

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԴՐԱՄ ԽՆԱՅԵԼ

ԴԻՄԱՑԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ.

ՔՆՆԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՊՐԱՆՔԵՐԸ ՅԱՐ ԸՆՏՈՒԹԻՒՆԸ ԳԻՏՆԱԼՈՎ.

Անգլիական ասուեղէններու վաճառատան Ընկերութիւնը որոշած է մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառուելու իր ամրողջ ապրանքին մինչեւ՝ իր արժան գնէն տարիւրին 30 պակաս գնով։ Քոսթիւմի, բանխալաթի և բարաքսիի համար նորաձեւութեան համաձայն ասուեղէններ կան սոյն վաճառատան մէջ։ Նմանապէս ցուցադրուած են բաղմաթիւ քուրծներ (1-4 մէթր) կէս գնով և Գանթէդի միլէներ՝ 15-60 դրուշի։ 10—8

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՍՈՒԵՂԻՆՑ Վ.Ա.ՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մանուս Փաշա, Եալտրզ խան, փուռին դիմաց եւ ադրիւրին վերեւ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղքաղ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրալի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եեռեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան ամամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարշը Պօյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց. թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիզ Օղլուի առնը։ 16 50—18

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օշէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիտալկ	1531	Մարսէլլ	3709	Պաքֆս	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինս	938	Հինտու	3720	Միքտաս	3557	Տրբիա	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1 57	Միլվիս	119
Թիսոքս	2277	Տրաքս	1713	Հուամպէդ	595	Ռանդէպլլ		Պրէքս	1203
Պասանս	1822	Տին սմս	504	Լակս	2354	Ռուցիլլ	3419	Սատս	1323
Պորտինս	1264	Էպքս	3464	Իսաուս	5 40	Նէքս	1 33	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալս	4481	Էլսաքսաս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3527
Գէլրս	1371	Էցաքս	841	Քլէս	053	Քնթաքիս	4036	Թոլէս	1470
Գալիբաս	1837	Ֆիտս	954	Քալբինս	2307	Օրլանտս	1535	Սէրպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմնս	1700	Քալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գամզ	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Զոլս	510	Տոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանթս	2272	Ֆրալես	3329	Քլթուցն	239
Եսսէքս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվրոնս	1443	Ռինաստս	1553	Եէնս	1350
Գոլտրաս	4235	Կիկնս	1143	Լորէնցս	3 91	Բոլլս	1613	Զէցս	1200
Գոնկս	2905	Կօզս	1011	Մալմս	724	Բօճէս	1789	Թարս	
Գորս	895	Կրսանս	1695	Մարէնկս	1 73	Բազաքիս	136	Մայոն	

Ընդհանուր վաճառքով 2ըլլն հոս հասած են.

Վասֆս չոգենաւը, նաւապետ Օշոնքէսըլ։

Աիհրս չոգենաւը, նաւապետ Ժիք։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻՕՆՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—40

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ	Ֆրք.	9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ	»	142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—35

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տհօյէ Օրիկնը Պանճի կից, Սիճասոն խան

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Օրական դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Մակայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3	օր	100– 150	ոսկի գումարի համար
6	»	151– 200	» » »
10	»	201– 500	» » »
15	»	501–1000	» » »
30	»	1001 և անկէ վեր	» » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ուզեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք – Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց ամրապարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին գռես։ Վինըր Պանք Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մարտ
Գշ 13/26 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւուն. Տարանէլ, Միթիլլի, Իզմիր. Բիրս, Թարապլուսան. Պէյրութ, Նաֆա Բարսայիտ. Ադեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն.
Հշ 15/28 Օտեսա ժամը 10ին առաւուն։
Շբ 17/30 Միթիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Ադեքսանդրիա ժամը 10ին առաւուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 50—22

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՍ.
Ն. ՖԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
ՈՂՈՍՈՅ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԵՐ

Ապրիլ 2ին, Իմիրեզի, Մարսիլիայէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 3ին, Իմիրեզի, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսկ
Ա. կարգ արիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 50—25 Թ. ԲԼՊՈՒԼ

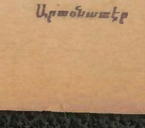

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերութ.
Շաբաթական ամենն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ.
Օսմանիէ չոգենաւը կիրակի, 31 մարտ (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 2 ապրիլ 1907 (Ը. Ե.) կէս օրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միթիլլի, Իզմիր և Գիրիկան։
Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՋԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Դ.

ԹՈՐԷՊԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

Այդ իրիկունն իսկ, Իրքիւանսի կոմսին բնակարանին մէջ քանի մը հոգի ճաշի հրաւիրուած էին։ Տան մտերիմ բարեկամներ էին ատոնք։

Հանդիսաւոր ընդունելութիւնը, որուն համար տասը օր առաջ հրաւէր եղած էր, այդ իրիկուան յետաձգուած էր։

Բիէր Պէրնալի ողբերգական մահը թէեւ պաշտօնական առնչութիւն մը չունէր տէրքիւանսի ընտանիքին հետ, բայց ընդունելութիւնը յետաձգուած էր, ընտանեկան վաղեմի բարեկամի մը՝ Պ. ու Միրքէրէի պատճառաւ։

Հակառակ ճաշը ուշ պատրաստուած ըլլալուն, տանտիրուհին ալ ուշացաւ։

Կոմս Մաքսիմ մտահոգ անձկութեան մը մատնուած էր, կնոջ անճշդապահութիւնը տեսնելով։ Այսպէս, հակառակ իր պաղարիւնութեան, զգալի յուզում մը ցոյց տուաւ, երբ կինը երեւան եկաւ։

Մինչ զեղանի իր սեւ ու ճերմակ ժանեակներով զարդարուն շրջազգեստին մէջ, տժգոյն դէմք մը ունէր, աչքերը սեւ ծիրով մը շրջանակուած, այնպէս որ դէմքը տեսնողը կը հասկնար թէ տկար էր կոմսուհին։

Սեղանի վրայ, Սօլանժ ներողութիւն խնդրեց իր քով նստած հրաւիրեալէ մը, որ Յարժէրի կարտինալն էր։ Այս վերջինը փափաքելով վատիկանի կարտինալ անուանուիլ, իրեն համար նպաստաւոր կը համարէր Մաքսիմ կոմսին հետ լաւ յարաբերութիւններ մշակել, քանի որ անիկա Յարանսայի ներկայացուցիչ պիտի ըլլար Հռոմի մէջ։

— Մոնսէնէէօր, ինքզինքս ամօթապարտ կը զգամ ուշանալուս համար, ըսաւ Սօլանժ։

— Ն. Դեսպանատուութիւնը մեր ամէնէն աւելի ներողամիտ գտնուեցաւ, դիտել տուաւ կոմսը։ Կարտինալը կարծիք յայտնեց թէ կիները չատ խոնարհամտութիւն ցոյց կուտան՝ իրենց ամբարտաւան կարտէնիներու նախատենեակներուն մէջ սպասելով երկար ատեն։ Ատոր ալ համարը պիտի պանծնի...

—Ոչ թէ երկնքի մէջ, ըսաւ կարտինալը ժպտելով։

—Բայց երկրի վրայ պէտք է պանծնիլ, յարեց Մաքսիմ։ Շատ մը հագուստներու փորձը կատարել տուիք մինչ, հարցուց կոմսը, իր տեղական նայուածքը մարձելով կնոջ յուսահատ աչքերուն մէջ։

Կոմսուհին սեւեռագին նայուածքը մը ձգեց ամուսնոյն վրայ, առանց պատասխան տալու։

Հրաւիրեալներէն մէկը, Պ. Ալէքսիս Շօս, Յարանսական Ակադեմիէն, համբաւաւոր իր սրամիտ խօսքերով, խայթիչ խօսք մը ըրաւ, առանց մտքէն անցընելու թէ ո՞րքան յաջողած էր իր սա խորհրդածութեան մէջ.

—Կարծեմ թէ այս իրիկուն չենք ըսպասեր զեղադէմ դուքսին՝ Պ. Մարքօտի Սթապիայի դալուն։

—Չպիտի գայ, ըսաւ կոմսը։ Հիմա հեռագիր մը ստացայ իրմէ...

Պ. Շօս զարմանալ ձեւացուց, ապահովուելէ յետոյ թէ կոմսուհին վրդովուն դէմք մը ունէր։ Իսկոյն համոզում ցոյցուց թէ սիրային յարաբերութիւն ունէին կոմսուհին ու Սթապիա, և այդ պատճառաւ սա հնթադրութիւնն ըրաւ.

—Ինակնաբար չպիտի կրնայ գալ այս իրիկուն։ Նորատի աղջկան դէմքով այդ պատանին անմիջապէս հնացած ըլլալու է՝ իր բարեկամին Բիէր Պէրնալի մահուան հետեւանքէ։ Անիկա արուեստին հաղորդ ըրած է զինքը։ Զէ՞ մի որ միասին կ'ուսումնասիրէին գեղարուեստները։

Սօլանժ չհակացաւ այդ խօսքին թարքուն իմաստը։

Սակայն նենգամիտ թեթեւութեամբ տոգորուած այդ բարիկեան զկծիչ սրամտութիւնը առանց ըմբռնելու, որ յոռի մոլութիւններ կը վերագրէ մարդոց, կոմսուհին չափազանց վրդոված կը զգար ինքզինքը, այնպէս որ չէր կրնար սեղան նստելու նշանը տալ։

Ամուսինը վերանսաւ եղաւ այդ վիճակին։ Ու ժպտագին ըսաւ.

— Սթապիա սաստիկ հարբուխ եղած է։ Թողունք որ անթիրիրնով դարմանուի, և ճաշասրահ երթանք։ Անօթութենէս կը մեռնիմ։ Բանի որ ամենքս ալ տգեղ սեռին կը վերաբերինք, ամէն բանով կը գոհանանք։ Տանտիրուհին մեզի պիտի հետեւի Ն. Դեսպանատուութեան հետ։

Այդ իրիկուն ա՛լ ևս խօսք չեղաւ խորհրդաւոր սպանութեան վրայ, որուն այնքան կը չանգրդուէր հանրային հետաքրքրութիւնը։

Հռոմի ֆրանսական ապագայ ներկայացուցչին շուրջը դարձող խօսակցութիւն մը կատարուեցաւ, որուն մէջ առաւելապէս տեղ տրուեցաւ դիւանագիտութեան ու փառասիրութեան։

Կոմսը մեծ գոհունակութիւն կը զգար իր աստիճանի բարձրացման և ձեռք բերելիք կարեւոր ազդեցութեան համար։ Իր հիւրերն ալ ակնածանք ու փաղաքշանք ցոյց կուտային, անշուշտ իրենց շահուն համար։

Կոմսը մերթ ընդ մերթ իր նայուածքը կ'ուղղէր դիմացը նստած իր կնոջ վրայ, որ այնքան գեղանի կը թուէր իր հիանալի շրջազգեստին ճերմակ ու սեւ թանցկութիւններուն մէջէն։ Փափուկ տժգունութիւն մը և խրոխտ ու արտայոյտ քաղցրութիւն մը ունէր։ Այդ կինը իր կողակիցն էր, աղջկան մայրը, որ շատ վայելչագեղ դեսպանուհի մը պիտի ըլլար Հռոմի մէջ։ ոչ ոք պիտի կրնար զայթակղական կասկած մը ունենալ անոր վրայ և նախատական հեգնութիւն մը ուղղել։

Այդ կինը ի՞րն էր, իրը միայն։ Կոմսը անոր պէտք ունէր՝ ի